VOLNA svila BOMBAŽ
Volna
CELJE

CELJSKI tednik

CELJE, 12. avgusta 1960
Leto X., štev. 32

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA CELJE

LIST IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE »CELJSKI TISK«
DIREKTOR IVAN MELIK-GOJMIR

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR
ODGOVORNI UREDNIK
TONE MASLO

Izobraževanje NA TAPETI

Svet za delo pri OLO Celje je imel v torek pod predsedstvom **Gojmira Melika** redno sejo, ki se je je poleg občinskih predstavnikov udeležil tudi sekretar OO SZDL **Stane Sotler.**

Na dnevnem redu je bila problematika izobraževanja v gospodarskih organizacijah celjskega okraja ter obravnava resolucije ZIS v zvezi z izobraževanjem.

Iz uvodnega poročila referenta za kadre pri OLO je bilo razvidno, da je stanje po podjetjih v pogledu izobraževanja nezadovoljivo in da ne ustreza niti nenehnemu industrijskemu razvoju niti naraščajočim potrebam podjetij. Pokazalo se je tudi, da so te potrebe daleč prerasle razpoložljive strokovne kadre ter da so obstoječe strokovne šole v kontradikciji s stvarnostjo v gospodarskih organizacijah, saj se v njih, razumljivo, ni mogoče naučiti nekega proizvodnega postopka, ki se ga nekdo nauči edinole na delovnem mestu. Proces izobraževanja, točneje, priučevanja na delovnih mestih bi moral biti naposled prilagojen skladnemu razvoju vseh članov nekega kolektiva, pri čemer bi bilo treba upoštevati ne samo tehnično, marveč prav tako vzgojno izobraževanje. Izobraževanje na sploh je bilo preveč šablonsko in stihijsko namesto da bi bilo del organizacije dela, je pogosto izhajalo iz nezainteresiranosti vodstev podjetij, učni načrti pa običajno niso bili rezultat potreb določenih delovnih mest.

Tako lahko govorimo danes v celjskem okraju le o devetih izobraževalnih centrih, ki pa so vsi še pravzaprav v razvoju, uveljavila sta se le dva — izobraževalni center v Topru in v Tovarni nogavic na Polzeli. Drugje, kjer v teh centrih niso videli poglavitnega činitelja za dosego znižanja proizvodnih stroškov oziroma sredstva za dosego večje produktivnosti dela, v čemer je bistvo strokovnega priučevanja na delovnih mestih, zlasti pa povsod tam, kjer je šepalo vprašanje kadrovske službe, je bilo izobraževanje le formalni ukrep, ki je obremenjeval kandidate s klasično dediščino nekih splošnih predmetov. V tem smislu se porajajo zahteve po prekinitvi stare prakse pridobivanja kvalifikacije in visoke kvalifikacije po obrtniških kriterijih, kajti delovno mesto terja strokovnjaka s konkretnim znanjem, ki mu bo lahko neko splošno širše znanje še vedno nudila na primer delavska univerza.

Bistveni vzroki za to, da izobraževalni centri niso zaživeli, so predvsem v dveh načinih priučevanja na delovnih mestih: v novem pospešenem in tradicionalnem; v nezainteresiranosti upravnih odborov in delavskih svetov podjetij in naposled tudi v slabi kadrovski službi kakor v fluktuaciji inštruktorskega kadra. Dogajalo se je, da so podjetja te kadre šolala, ko pa so jih izšolala, so ti kadri šli drugam — podjetja namreč zanje dostikrat niso našla prave zaposlitve.

Za uresničitev velikih in odgovornih, ekonomsko pomembnih nalog v pogledu strokovnega izobraževanja na delovnih mestih bo treba za celjske potrebe odpreti oddelek kadrovske šole, za katerega bi naj podjetja dala na razpolago najboljše ljudi; najti strokovnjake, ki bodo po teh vprašanjih delali v okviru Zavoda za napredek gospodarstva; v večji meri izkoristiti razpoložljiva denarna sredstva, saj je bilo od 122 milijonov izkoriščenih le 25; problematiko izobraževanja pa postaviti pred zbore proizvajalcev.

Na koncu je Svet za delo OLO razpravljal še o resoluciji ZIS v zvezi z izobraževanjem. Resolucija govori o razvoju proizvajalnih sil in spremembah pri delitvi dela ter s tem v zvezi o načelih in sistemu strokovnega izobraževanja, pri čemer poudarja važnost družbenega upravljanja, v katerem morajo sodelovati predvsem ljudje iz gospodarskih organizacij, ki bodo lahko vplivali na izdelavo programov izobraževanja.

dhr

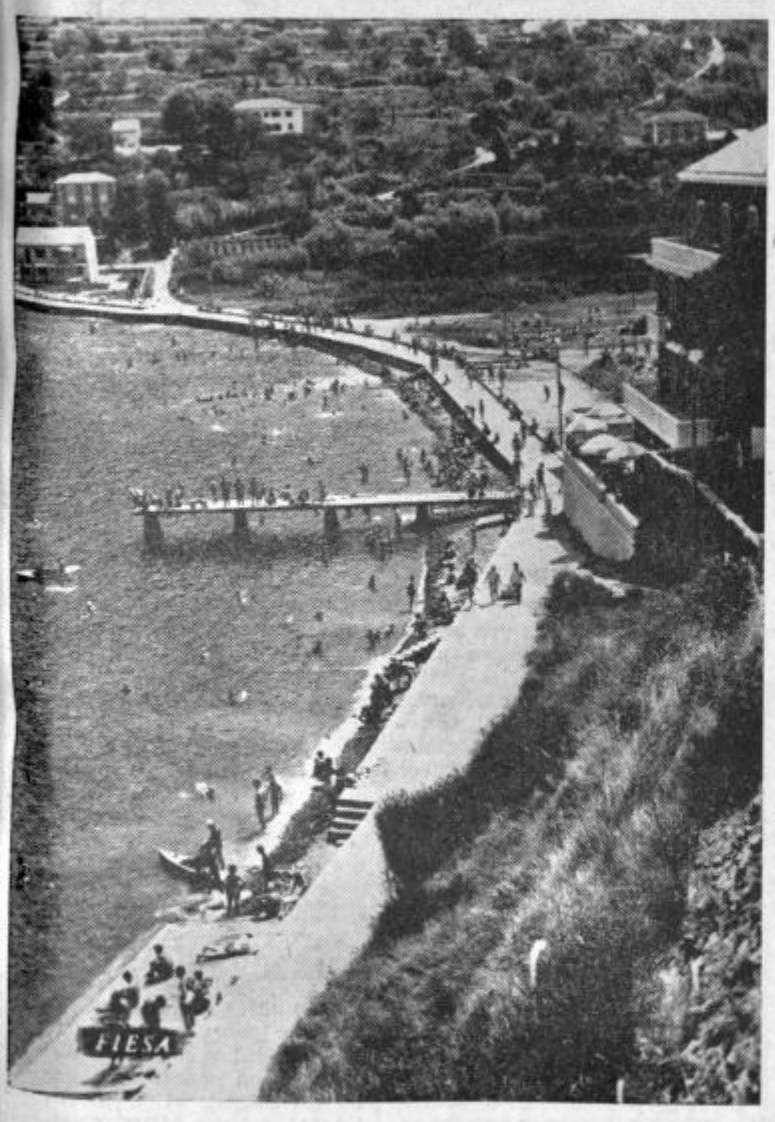

Velenjski rudarji na oddihu

Velenjski rudarji imajo v Fiesi pri Piranu prijetno urejen počitniški dom. V njem se je letos že zvrstilo več sto rudarjev, ki so preživeli tam sedem lepih dni dopusta. Tudi hrana je obilna in izdatna. Dom lahko sprejme hkrati 50 ljudi. To pa ne zadošča za tako številen kolektiv kot je velenjski rudnik. Zato nameravajo dom še razširiti. Načrti za razširitev so že napravljeni in v jeseni bodo začeli z deli, ki jih bodo v etapah nadaljevali. Razširjeni dom bo lahko sprejel 120 rudarjev hkrati in prihodnje leto bo v njem preživelo še več rudarjev nekaj sončnih dni ob jadranski obali.

Petdeset let KMETIJSKE ŠOLE V ŠENTJURJU

Kmetijska šola v Šentjurju pri Celju praznuje letos petdesetletnico dela. Čeprav je že zlati jubilej vreden velikega spoštovanja, pa dobiva ta obletnica spričo zmage slovenskega življa v takratni avstroogrski državi še večji pomen. Kmetijska šola v Šentjurju je bila namreč prva ustanova za vzgojo kmetijskih delavcev na Štajerskem, v kateri so poučevali v slovenskem jeziku.

Prve razprave o ustanovitvi slovenske kmetijske šole so se začele že 1903. leta. Toda, vsa prizadevanja so bila zaman. Ko pa so 1907. leta potrebovali avstrijski poslanci v deželnem zboru za rešitev nekega vprašanja tudi podporo slovenskih zastopnikov, je prišlo do zagotovitve o gradnji slovenske kmetijske šole na Štajerskem. Istočasno so bila odobrena tudi sredstva za gradnjo. Vendar, s tem problem še ni bil rešen. Da bi zavrli ustanovitev slovenske kmetijske šole, so takratni avstrijski župani v nekaterih mestih (Ptuj, Slov. Bistrica, Konjice itd.) odklanjali nastanek take šole na njihovih področjih. Tedaj se je zanjo zavzel šentjurski župan Gustav Ipavec. Po njegovi zaslugi je bil zato prav ta kraj blizu Celja določen za gradnjo slovenske kmetijske šole.

Gradbena dela so se začela 1907. leta, končala pa dve leti pozneje. Postavljeno je bilo šolsko in gospodarsko poslopje. Oktobra 1909. leta je bil za prvega ravnatelja šole imenovan Ivan Bele. Njemu gre zasluga, da je šola kmalu za tem prav zaživela. Bil je njen mentor, dal ji je vsebino in življenje. Skupaj s prvimi učenci se je lotil tudi fizičnega dela in tako so ji dali tudi primerno zunanje lice. Šola pa je začela z delom 3. januarja 1910. leta. Imela je 26 učencev.

Sprva so v njej prirejali desetmesečne kmetijske tečaje; enoletni pouk so uvedli šele pozneje. Pouk se je normalno razvijal do prve svetovne vojne. Med vojno vihro je delo v njej zamrlo. Po vojni pa je šola zaživela in delala vse do 1941. leta z večjimi in manjšimi spremembami in podobno. Prve strokovne moči je dobila 1924. leta. Takrat je njen ravnatelj postal inž. Valentin Petkovšek. Vse do začetka druge svetovne vojne je pouk trajal eno leto.

Od svojega nastanka naprej so se v šoli zbirali mladi kmečki fantje iz cele Štajerske; zlasti velik dotok je bil iz Savinjske in Mislinjske doline.

Po osvoboditvi so v njej najprej prirejali tečaje za kadre na kmetijskih gospodarstvih, za brigadirje, za mlečne kontrolorje itd. Zatem se je iz splošnega značaja spremenila v dvoletno šolo za vzgojo živinorejcev. Kot taka je delala do 1953. leta. Od tedaj pa do 1958. leta je spet delala kot enoletna splošna kmetijska šola. V šolskem letu 1958/59 pa je vnovič postala dvoletna šola. Tako je dala prav ob svojem 50-letnem

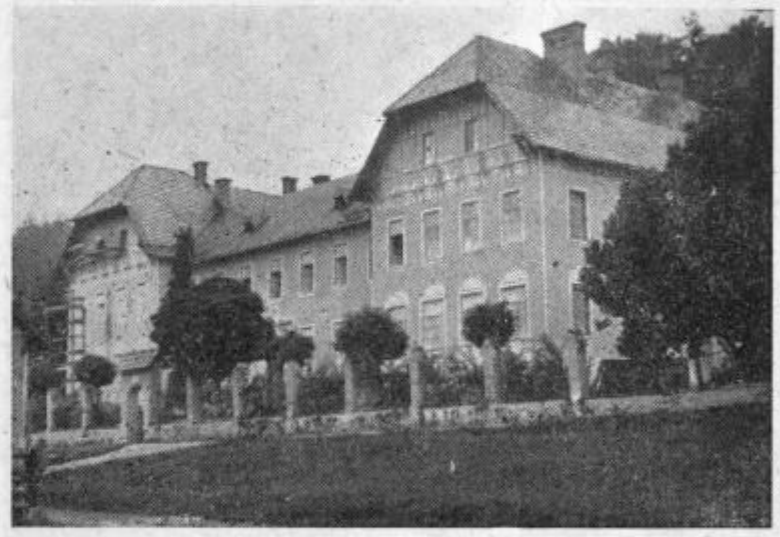

jubileju prve absolvente novega načina šolanja. V njej se vzgajajo kvalificirani kmetijski delavci, živinorejci in sadjarji. V glavnem daje ta šola kvalificiran in specializiran operativni kader kmetijskim zadrugam in kmetijskim gospodarstvom.

V svojem petdesetletnem delu je dala šentjurska šola 1158 kvalificiranih kmetijskih delavcev. Pri tem pa niso všteti obiskovalci najrazličnejših in neštetih tečajev, temveč samo gojenci redne šole. Med temi je bilo tudi štirideset deklet. Zanimivo je, da je šola odprla svoja vrata ženskemu spolu šele po drugi svetovni vojni, torej v novi državi.

Leta 1956 je bilo posestvo združeno s šolo v en finančno samostojni zavod. Tako je šola dobila posestvo kot redno učilo. Spričo tega ga je tudi prilagodila potrebam in zahtevam pouka, to pa je živinoreji in sadjarstvu. Na posestvu imajo zdaj okoli 150 glav goveje živine sivo rjave pasme. Močno je zastopana tudi svinjereja. Zraven tega pa imajo 12 ha plantažnih sadovnjakov v dveh kompleksih.

Spričo uporabe vseh agrotehničnih pripomočkov so tudi proizvodni uspehi posestva izredni. Kakor prejšnja leta, tako se tudi letos ponašajo z izrednimi hektarskimi donosi v pšenici (v povprečju 47 stotov), v jarem ječmenu (celo 49 stotov, kar je rekordni pridelek!) itd. Spričo vzornega gospodarjenja je posestvo postalo primer, na katerega se radi obračajo vsi, ki iščejo pomoč in nasvetov. Tako je bila in je še šola pobudnik naprednega gospodarjenja za bližnjo in daljnjo okolico. Pri svojem delu se ne zapira, temveč na široko posreduje svoje izkušnje in pridobitve. Tako ima ta ustanova velik vpliv tudi na miselnost kmečkega proizvajalca, ki ga navaja in spodbuja k napredku. Spričo vsega tega tudi ni čudno, da je šola vzgojila dolgo vrsto kmetijskih delavcev, ki danes z velikim uspehom vodijo zadruge in posestva.

Perspektiva šentjurske kmetijske šole se kaže v nadaljnji vzgoji kvalificiranih delavcev, bržkone samo živinorejcev v dvoletni šoli. Nov čas pa nalaga šoli tudi zahtevo po izobraževanju priučenih delavcev na delovnem mestu. Tu pa bodo poleg živinorejcev dobili svoje mesto še sadjarji.

Petdesetletnico kmetijske šole bodo prebivalci šentjurske občine in z njimi vred vsi tisti, ki jim je pri srcu delo te ustanove, počastili enajstega septembra.

M. B

Še vedno problem

Nesreče pri delu, obolenja ter pomanjkljivosti pri zagotovitvi varnosti pri delu so problemi, ki se še vedno preveč boleče zajedajo v življenje kolektivov. O vseh teh so razpravljali tudi na zadnji seji zbora proizvajalcev žalske občine. In kaj so ugotovili?

Samo lani so zaradi nesreč pri delu ali na poti na delo, nadalje zaradi obolenj izgubili 82.113 delovnih dni, oziroma 270,973.000 dinarjev na narodnem dohodku. Številke so tudi povedale, da se je lani ponesrečil vsak 9,2 delavcev (v povprečju) in spet, da je več kot 80 odstotkov vsem poškodbam pri delu botroval osebni faktor. Ko pa so ta pojav razčlenjevali naprej, so še ugotovili, da to ni niti čudno, saj zaradi izredno visokega premika delovne sile, ki je znašal 2306 (1242 so jih zaposlili na novo, 1046 ljudi pa je prekinilo delovno razmerje) niso imeli kdo ve kaj prevelike možnosti za izobraževanje delavcev, zlasti kar tiče splošne varnosti pri delu, higiensko tehnične zaščite in podobno.

V nadaljnji analizi so potrdili že več ali manj znano dejstvo, da v mnogih podjetjih sploh niso delale ali zaživele komisije za higiensko tehnično zaščito dela. Tem problemom so premalo pozornosti posvetili tudi organi delavskega samoupravljanja. Značilna je še ugotovitev, da so vprašanja varnosti pri delu bolj uspešno reševali v večjih podjetjih, kot v manjših. To pa hkrati preseneča, saj so obolenja, poškodbe in podobno teže prizadele manjše gospodarske organizacije, kot pa večje. Težki problemi varnosti pri delu pa se pojavljajo tudi v kmetijskih organizacijah, za katere pa lahko trdimo, da so za izboljšanje tega vprašanja storile prav malo.

Kakor poročilo predsednika sveta za delo pri občinskem ljudskem odboru v Žalcu tov. Ramšaka, tako je tudi razprava odprla niz problemov, ki se iz dneva v dan pojavljajo v praksi. Zalostna, a še vedno resnična je ugotovitev izrabljanja ugodnosti zdravstvenega zavarovanja. Še vedno je preveč ljudi, ki menijo, da so skladi tega zavarovanja nekaj ločenega, nekaj takšnega, kar se njih ne tiče, oziroma samo v toliko, da jih črpajo v čim večji možni meri. Vse to seveda kaže, da bo treba z ljudmi še veliko govoriti in jim povedati, da so to njihovi skladi!

V debati o tem problemu so bile zlasti tehtne besede tovariša Kovača, ki je med drugim dejal, da vidi v glavnem odpravo zlorabljanja sredstev zdravstvenega, oziroma socialnega zavarovanja v približanju te službe neposrednim proizvajalcem. Zdaj lahko samo ugotavljamo, je nadaljeval, da so stiki med zavarovanci in zavodom silno šibki in formalni, navzlic rednim skupščinam. Na to kaže tudi prejšnja ugotovitev, da proizvajalci še niso spoznali, da je to njihova služba in da so sredstva, s katerimi razpolaga zavod dejansko njihova. Zato bo treba funkcioniranje te službe graditi na zavesti ljudi, zraven tega pa jo urediti v okviru občine. Tudi službo socialnega zavarovanja bo treba približati komunalnemu sistemu. Proizvajalce pa bo treba materialno spodbuditi, da bodo zavzeli do teh skladov drugačen odnos in da bodo zavestno spoznali, da so to njihova sredstva.

Razprava na seji zbora proizvajalcev žalske občine pa je pokazala še to, da problemov varnosti pri delu, higiensko tehnične zaščite in podobno ni mogoče reševati ločeno od vprašanj proizvodnje.

-mb

Ocena dela

OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZVEZE KOMUNISTOV V KONJIŠKI OBČINI

Na nedavni seji občinskega komiteja Zveze komunistov v Slov. Konjicah so analizirali potek letnih konferenc osnovnih organizacij. Po splošni oceni so člani Zveze komunistov v industrijskih podjetjih največ razpravljali o nagrajevanju, delovanju samoupravnih organov, o izobraževanju ter izpolnjevanju proizvodnih in drugih nalog. V terenskih organizacijah pa so bila v ospredju vprašanja iz dela Socialistične zveze, razvoja kmetijstva in delo kmetijskih zadrug. Na seji so med drugim ugotovili, da je dobršen del mlajših članov Zveze komunistov še vedno brez konkretnih zadolžitev, medtem ko so drugi posamezniki še zmeraj preobremenjeni s funkcijami. Mimo tega so ugotovili, da so osnovne organizacije v zadnjem času popustile pri sprejemanju novih članov.

Dobro je bila ocenjena večerna politična šola. Na seji pa so sprejeli še sklep o sklicanju skupnega posvetovanja med člani občinskega komiteja ZK in občinskega odbora SZDL, na katerem bodo obravnavali vse tekoče gospodarske in politične probleme v občini.

L. V.

Politična šola v Šentjurju

Na pobudo občinskega komiteja Zveze komunistov v Šentjurju bo že petnajstega oktobra začela pod okriljem Delavske univerze z delom redna politična šola. Računajo, da jo bo obiskovalo od 25 do 30 slušateljev.

Zraven tega bodo v okviru šole pripravili še več seminarjev, ki jih bodo obiskovali predsedniki in tajniki krajevnih organizacij SZDL, nadalje sekretarji osnovnih organizacij Zveze komunistov, mladi komunisti in nazadnje tudi funkcionarji organizacij Ljudske mladine.

OLIMPIJCI NA ZADNJIH PRIPRAVAH

Te dni so se v Beogradu, v posebnem logoru, zbrali vsi jugoslovanski atleti, ki so v prvem delu priprav na rimsko Olimpiado izpolnili predvidene norme. Tako so tja odšli tudi celjski atleti, ki bodo na skupnih treningih ostali vse do odhoda v Rim.

Velik je delež mladine . . .

Z odhodom četrte celjske mladinske delovne brigade »Karla Destovnika-Kajuha« na gradnjo avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti«, delež mladine celjskega okraja pri tej veliki akciji še ni povsem izpolnjen. Tako bo že prvega septembra odšlo iz Celja šestdeset mladih kmečkih fantov in delavcev, ki se bodo združili s sovrstniki iz Nove Gorice v eno brigado. Mesec dni za tem, to je prvega oktobra, pa bo odšla na gradnjo ceste peta celjska mladinska delovna brigada, ki jo bo prav tako sestavljala kmečka in delavska mladina.

Številnim krajevnim in drugim manjšim, a zato nič manj pomembnim akcijam, je pred kratkim mladina celjskega okraja dodala še eno — okoli osemdeset mladih ljudi je namreč odšlo v Kranj, kjer pomagajo pri gradnji športnega stadiona.

Vse te in druge akcije, ki jih je mladina celjskega okraja izvršila v letošnjem letu, kažejo na veliko zavest mladega rodu in na njegovo pripravljenost, da prispeva svoj delež pri graditvi nove domovine.

-mb

Ugodna polletna bilanca

Polletna bilanca podjetij v šoštanjski občini je pokazala dokaj ugodno sliko. V velenjskem rudniku so planirali za prvo polletje milijon 71.000 ton premoga, izkopali pa so so ga milijon 99.000 ton. V Galanteriji Šoštanj so v gumbarni v prvem polletju dosegli zaradi pomanjkanja surovin le 44%, v oddelku za okovje in pohištvo pa 55% letnega plana. V odelku za pisalni pribor pa so dosegli celo 73,3% plana.

Med podjetji, ki se zelo naglo razvijajo in imajo tudi lepo perspektivo, je Kovinsko podjetje Gorenje, ki se je v maju preselilo v Velenje. V šestih mesecih so dosegli 40,9% plana. Če upoštevamo, da se je podjetje v prvem polletju preselilo, je v primerjavi z lanskim letom kljub temu zastoju proizvodnja porasla.

VREME

za čas od 10. do 20. avgusta

Še dalje dokaj nestanovitno vreme z pogostimi krajevnimi padavinami.

UVELJAVLJANJE MLADINE v samoupravnih organih

Zadnja leta je v vsem gospodarskem in nasploh v družbenem življenju opaziti poglobljeno skrb za pravilen dvig mladih proizvajalcev, ki morajo postati v nadaljnji decentralizaciji gospodarstva najboljši upravljalci. Posebno vlogo pri strokovni in politični vzgoji mladih proizvajalcev pa morajo odgrati tudi mladinske organizacije, ki preko klubov mladih proizvajalcev in drugih oblik dela z mladino utrjujejo samozavest mladih ljudi.

Na rudniku lignita v Velenju so bili v tej smeri doseženi določeni pozitivni rezultati in po prvih razgovorih z opazovalci z zasedanj delavskega sveta je sklepati, da se prav mladi ljudje lotevajo vseh mogočih stvari, da bi s predlogi in napotki pomagali pri gospodarjenju v podjetju, pri racionalni izrabi delovnega časa, dviganju storitev, povečani produkciji itd.

Že same priprave za volitve v centralni delavski svet podjetja so razgibale mladino. Po vseh osnovnih organizacijah LMS na rudniku, ki jih je šest, so bili sestanki posvečeni izključno volitvam v delavski svet in mladinci so predlagali svoje najboljše tovariše. Ugotovitev prejšnjih let, da diskutirajo vedno isti, danes ne drži več, saj je na zadnjih zasedanjih diskutiralo preko trideset tovarišev, ki se v polni meri zavedajo, da bodo le s trezno presojo glasovali in osvojili določene pozitivne vloge.

Kaže, da so dale vse politične organizacije takšnemu uspehu svoj prispevek in da bodo lahko doseženi v kratkem še večji proizvodni rezultati, ki so istočasno tudi povezani s skrbjo za delovnega človeka. Prav mladinci so sprožili na zadnjem zasedanju vprašanje družbene prehrane, ki je tudi v Velenju precejšen problem. Ugotovitev, da je tudi slaba prehrana vzrok precejšnje fluktuacije delovne sile, ki je v rudarstvu občutno večja kot v drugih gospodarskih panogah, je rodila sklep delavskega sveta, da je treba to delikatno vprašanje dokončno rešiti že na prihodnjem zasedanju.

Še posebno skrb pa bo treba posvetiti volitvam v obratne delavske svete, saj rudnik prehaja na nagrajevanje po ekonomskih enotah. Ker delajo na rudniku pretežno mladi ljudje, bodo morali biti najbolj množično tudi zastopani v samoupravnih organih. Da pa bi se mladi člani delavskega sveta in upravnega odbora še lažje uveljavljali, bo rudniški komite LMS organiziral poseben seminar, kjer se bodo lahko mladinci seznanili s pravicami in dolžnostmi proizvajalcev. Uprava rudnika pa v zadnjem času omogoča mladini tudi posečanje raznih seminarjev.

Razveseljivo je, da je poleg večjega števila mladincev v delavskem svetu celo predsednik upravnega odbora mladinec, ki pridno dela tudi v mladinski organizacij. Takšno delo mora nujno roditi še lepše rezultate in lahko trdimo, da raste z novim Velenjem tudi nov proizvajalec.

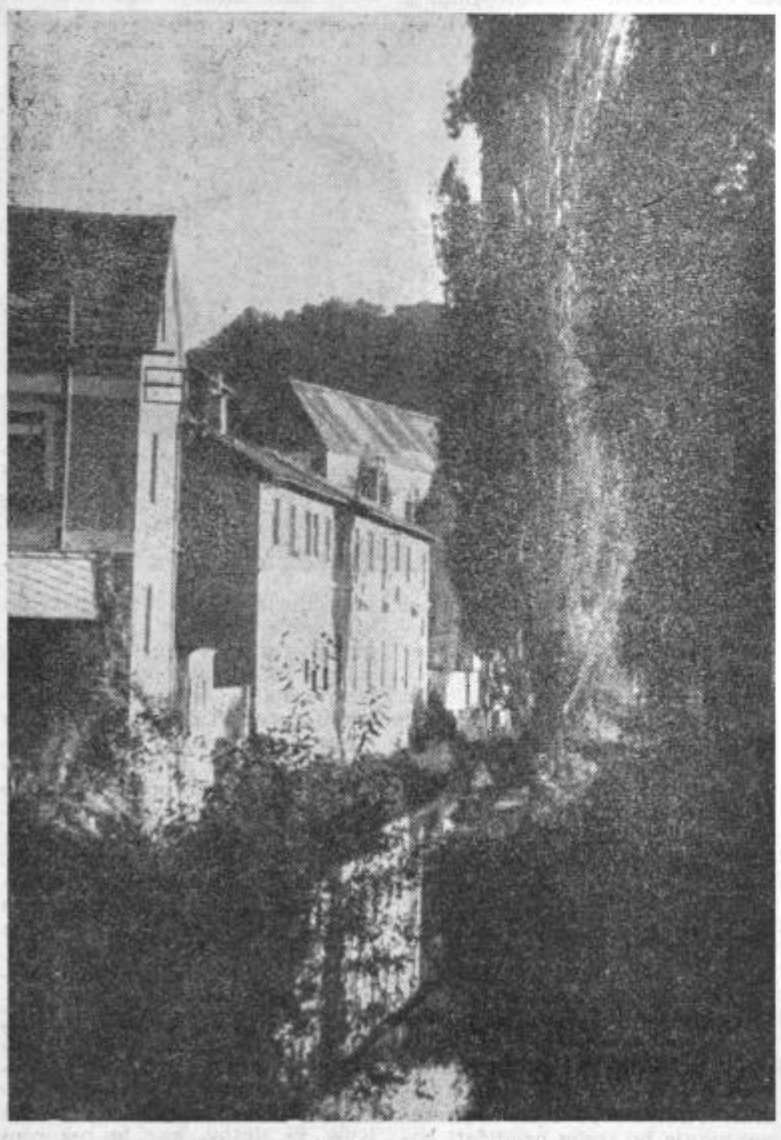

Motiv iz Celja — ob Sušnici

V zadnjem tednu po domovini

Petek, 5. avgusta

GORENJSKI SEJEM v Kranju je obiskal predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije tovariš Boris Kraigher.

Sobota, 6. avgusta

V OKVIRU GORENJSKEGA SEJMA je bila v Kranju tiskovna konferenca, na kateri so obravnavali nekatere probleme turizma. Zlasti veliko so govorili o nalogah za pospešitev tako imenovanega rekreacijskega turizma.

Nedelja, 7. avgusta

PRI ČRNI SKALI blizu Delčeva je bil ljudski zbor prebivalcev z obeh strani jugoslovansko-bolgarske meje. Zborovanja se je udeležilo okoli 50.000 ljudi. Na zboru je nastopilo tudi več kulturno umetniških ansamblov.

Ponedeljek, 8. avgusta

S POSEBNIM VLAKOM iz Francije je v Ljubljano prispelo 550 slovenskih izseljencev, ki žive v pokrajini Moselle. Rojaki, večinoma rudarji, bodo preživeli nekaj tednov pri sorodnikih v Zasavju, Velenju, na Dolenjskem in drugod.

Torek, 9. avgusta

V KRANJU so zaključili Gorenjski sejem, ki je presegel vsa pričakovanja tako glede obiska kot tudi prometa na drobno in sklenjenih pogodb. Obiskalo ga je 91.000 ljudi (lani 66.000), ki so v prodaji na drobno kupili za 312 milijonov raznega blaga (lani 152 milijonov). Poslovni ljudje pa so sklenili pogodb v višini ene milijarde 592 milijonov dinarjev.

Sreda, 10. avgusta

Zvezni državni sekretariat za finance je izdal pravilnik o izvajanju carinskega zakona, ki vsebuje določbe o carinskem postopku v železniškem, cestnem in zračnem prometu ter v prometu po vodnih poteh. V njem so tudi določbe o carinskem pogledu osebne prtljage in blaga ter o telesni preiskavi potnikov.

RIMSKI GLAVOBOL IN OLIMPIJSKE IGRE

Pri izkopavanju na bregu Tibere, na zemljišču olimpijskih iger v 1960. letu, so našli staro rimsko tablo z latinskim napisom, ki bi se v preprostem prevodu glasil nekako takole — »Kako sem tukaj notri zabredel« — mnenje, ki bi lahko pojasnilo, kako je pri srcu predsedniku italijanskega olimpijskega komiteja g. Giuliu Onesti-u. Ponavlja se vedno isto. Sprva se trgajo vsa svetovna velemesta za čast prireditelja olimpijskih iger, potem pa spoznajo vso težo odgovornosti. Stari pregovor pravi — kolikor več časti, toliko več težav. — Vse skupaj pa bi lahko primerjali z glavobolom, ki mine, s težavami, ki ga spremljajo in izginejo ter z zmešnjavo, ki ostane.

Kar se tiče olimpijskih iger v Rimu in glavobola, bo tukaj brž kone odnesel olimpijski rekord. Eno je gotovo, obiskovalci bodo morali pošteno teči, če bodo hoteli spati, jesti ali pa dobiti parkirni prostor. Prav tako je gotovo, da se bo vse to izplačalo. Saj obetajo letošnje olimpijske igre, ki bodo trajale osemnajst dni, od 25. avgusta do 11. septembra, več napetosti, sijaja, kot vse dosedanje.

Klasični maratonski tek (42,263 km dolg) se bo pričel popoldne ob petih in končal v mraku, ob siju plamenic. Proga bo speljana ob vznožju Kapitola, mimo Coloseuma, kjer so se davno prej borili gladiatorji, nato po Apijski cesti, zgrajeni 312. leta pred našim štetjem itd. Boksarska srečanja bodo v sodni dvorani iz zgodnjega četrtega stoletja, v stari Maxentius baziliki. Telovadci bodo nastopili v znamenitem in razkošnem termalnem kopališču starih Rimljanov (Caracalla Thermen), zgrajeno dve sto let po našem štetju, ki lahko sprejme 1600 gledalcev. Jezdeci bodo tekmovali v razsežnem parku vile Borghese, veslači na Albanskem jezeru itd.

Italijani so v pripravah na Olimpiado zgradili severno in južno od Rima deset novih športnih stadionov, veliko dvorano, dve športni palači s skupaj 300.000 sedeži in v vrednosti 14 milijard lir. Nekaj športnih objektov prištevajo celo med najlepša na svetu. Za odkritje moderne arhitekture velja mala športna palača, katero je zgradil po načrtih Annibala Vitolozzisa znani arhitekt Nervi, mojster betonske tehnike. Novi olimpijski stadion ima sto tisoč sedežev in 1500 podzemnih garderob za športnike. Od sedmih plavalnih bazenov je eden obdan s tisoč cvetličnimi šopki, drugi ima zopet stene prevlečene z usnjem. Skakalcem v vodo se ne bo treba vzpenjati po lestvah, če bodo hoteli priti na vrh stolpa, ker imajo vse skakalnice avtomatična dvigala.

Južno od Rima je nastal pravcati park. Na belih terasah se poigravajo številni vodometi. Ogromna količina rož, katerih semena so dobili iz Nove Zelandije, spreminja v niansah rdeče in rumene barve. Namakajo jih s posebnimi napravami, ki so jih vgradili pod zemljo in ki so dolge okoli 30 km. Tu ima sedež uprava, v kateri be okoli dva tisoč nameščencev dajalo nasvete in podobno. Dalje je tukaj kongresna dvorana, v kateri bo umetniška razstava. V bližini pa je še dirkališčni prostor s 400 metrov dolgo progo za kolesarje. Pri izbiri obloge za to progo so napravili poskuse s 27 vrstami lesa. Nazadnje so se odločili za nek les iz Kameruna, ki je bil dovolj prožen.

Olimpijska vas leži ob kolenu Tibere, na površini 30 hektarov. S svojimi 4500 prostori bo služila 8000 udeležencem iger. K opremi v njej spada tudi 16 km žimnih mehkih in trdih. Angleži so na primer zahtevali po dve blazini na osebo ter temne oknice. Za osebno ugodje bo na razpolago 1 restavracij, k temu zraven pa še ogromna »mednarodna« kuhinja v kateri bodo jedila pripravljali po želji in okusu. Visoki rabin iz Rima bo bdel nad jedjo ortodoksnih Judov. Mohamedanski kuhar iz Tunisa pa bo skrbel za »blaginjo« svojih Arabcev. Za zajtrk bodo koruzni kosmiči in jogurt, mrzel fižol ter sir. Kava bo pripravljena na dvanajst različnih načinov. Alkoholnih pijač ne bo. Te so večini tekmovalcem zabranjene. Navzlic temu so Francozi sporočili, da bodo s seboj pripeljali štiri sode vina, Belgijci pa pivo. Nasprotno se bodo Amerikanci zadovoljili z mineralno vodo.

Stanovalci Rima, ki običajno z neko škodoželjnostjo gledajo na težave občinske oskrbe, že sedaj stavijo, kje bo kaj narobe in kaj bo povzročilo več glavobola — prometna stiska ali stanovanja. Na obeh področjih kaže namreč slabo. Že danes so ozke ulice velikega mesta tako rekoč zamašene. Čeprav so napravili novo bližnjico, ki bo povezovala olimpijsko naselje, se je že pri spomladanski izkušnji zataknilo s »kačami« avtomobilov, ki zlepa sploh niso mogle naprej.

Na krasnem novem letališču Fiumicino bo uradna olimpijska letalska družba v sklopu Alitalie (Italijanska letalska družba) in 2 ostalih letalskih služb dnevno prevozila šest tisoč obiskovalcev. Hudobni jeziki so predlagali, da naj bi za to množico ljudi, ki bo izstopala na tem letališču, kar tam postavili več televizijskih sprejemnikov, ker jih tako ne bodo mogli spraviti v Rim.

Novih hotelov skoraj ni. Zato bodo del obiskovalcev spravili v samostane, šole, pa tudi k družinam. Nadalje urejujejo camping prostore. Enega so napravili v bližini slavne Hadrijanove vile v Tivoliju, 25 km zahodno od Rima.

Od kod bodo vse prišli obiskovalci je razvidno iz nabave vozil nih kart. Štirideset odstokov vseh gledalcev bo Italijanov, 30 % iz zvezne republike Nemčije, 2 iz Združenih držav Amerike itd. Dalje pričakujejo člane 86 nacionalnih olimpijskih komitejev, 1300 diplomatov, tisoč časnikarjev itd. Za sprejeme so izvežbali 4 deklet kot vodiče in tolmačice. Vse te obvladajo 34 jezikov.

Naš komentar

Realnost, ne pa umik

Razen rudnika v Zabukovci, kjer večje investicije ne pridejo v poštev, so vsa ostala industrijska podjetja v žalski občini pripravila svoje načrte rekonstrukcij. Mnoga od teh so ta program že začela izvajati, kot tovarna nogavic na Polzeli, tekstilna tovarna v Preboldu, keramična industrija v Libojah, opekarna v Žalcu itd., druga pa so na tem, da ga v najkrajšem času začno in seveda tudi končajo.

Odločitev delovnih kolektivov po rekonstrukciji na široki fronti je povsem utemeljena, saj znaša uporabnost osnovnih sredstev industrijskih podjetij žalske občine komaj še 34,5 odstotkov. Vse to kaže, da so tovarne zastarele in da tiči v obnovi strojnih in drugih kapacitet edina rešitev industrije. V nasprotnem primeru bi lahko že čez nekaj let govorili, da je sicer razvito kmetijsko območje ostalo brez močne industrije.

Stremljenje kolektivov po rekonstrukciji je torej na mestu. Vprašanje pa je, ali niso šli v svojih načrtih, ali bolje rečeno željah, vendarle nekoliko predaleč. Po načrtih, ki so jih sestavili delovni kolektivi, bi znašala vrednost vseh rekonstrukcij v žalski občini v nekaj letih skoraj štiri milijarde dinarjev. Kakor se pojavlja vprašanje, ali so te težnje v skladu s splošnim okrajnim pa tudi republiškim in jugoslovanskim razvojem, se lahko istočasno vprašamo, ali je takšno povečanje kapacitet v skladu še s potrebami trga in ne nazadnje v skladu z zmogljivostjo razpoložljivega energetskega sistema.

Ko je zbor proizvajalcev pri ljudskem odboru žalske občine razpravljal o tem problemu, so se tudi vprašali, ali so kolektivi uravnovesili planirane investicije z lastnimi finančnimi močmi in podobno. In, ali niso morda pozabili na nov uvozni koeficient, ki podražuje uvoz investicijske opreme za 30 odstotkov.

Vendar to niso vsa vprašanja, ki se pojavljajo ob planiranju rekonstrukcij. Ne gre pri tem samo za višino sredstev in podobno pač pa tudi za to, ali bodo vložena sredstva kar najbolje naložena. Zdi se, da so marsikje planirali znatna sredstva za rekonstrukcijo samo na osnovi lokalnih potreb ,niso pa pri tem upoštevali nasičenost širšega obomočja z določenimi proizvodi. Vse premalo so v teh planih upoštevani novi proizvodi.

Ob porajanju teh in podobnih misli bi radi opozorili na nujnost takih naložb, ki bodo imele trajnejši značaj, pa tudi na sposobnost podjetij, da realizacijo takih načrtov naslonijo predvsem na lastna sredstva in da si s proizvodnjo za izvoz sami zagotovijo del tujih valut. Ali z drugimi besedami; gre za realnost rekonstrukcijskih načrtov! To pa ne pomeni, da bi morali pri izvajanju te naloge vreči puško v koruzo že koj od začetka! Ne, realnost naj ne pride v defenzivo! Potrebe po obnovi strojnih zmogljivosti govorijo in zahtevajo drugače. Kolektivi se bodo morali zavzeti v največji možni meri, da načrte rekonstrukcij izvrše, vendar — realne načrte. Zato bodo morali skupaj z zborom proizvajalcev pa tudi v skladu z novim petletnim perspektivnim načrtom gospodarskega razvoja žalske občine še temeljito proučiti svoje naloge in dolžnosti.

POGLED PO SVETU

Že nekaj let se zunanja politika ustavlja od časa do časa ob raznih gospodarskih integracijah na Zahodu. Te intergracijske skupine nekatere države združujejo, na drugi strani pa ustvarjajo tudi huda nasprotja. Vzhodni blok si od teh razdružujočih nasprotij nedvomno precej obeta, posebno ker gospodarska integracija na Vzhodu s kraticami SEV doslej ni naletela na interne razpoke. Gospodarska cepitev Evrope, kakršna se oblikuje zadnji dve leti, tako pravijo strokovnjaki, je svetovno politični dogodek prve vrste, ki lahko privede Evropo do popolnoma novih gospodarskih razmer in razmerij. V naših pregledih smo cepitev po navadi imenovali s šestorico in sedmorico, pri čemer pomeni šestorica Francijo, Zahodno Nemčijo, Italijo, Belgijo, Nizozemsko in Luxemburg (EWG), imenovana tudi skupni evropski trg, sedmorica pa združuje Veliko Britanijo, Švedsko, Norveško, Dansko, Švico, Avstrijo in Portugalsko in jo imenujejo tudi Združenje za svobodno trgovino (EFTA).

Cepitev še nima popolnoma jasnih obrisov, ti se bodo šele pokazali, posebno ko bo stopil leta 1961 v akcijo Hallsteinov plan, gospodarski pospeševalni načrt prof. Hallsteina, s katerim se bo gospodarska moč Zahodne Nemčije zaradi radikalne prilagoditve carinskih pregraj še bolj izrazila. Angleška sedmorica bo lahko s šestorico le trgovala, če pa se ji bo pridružila, se bo Anglija spremenila v drugorazredno gospodarsko silo. Pogajanja za medsebojno prilagoditev carin v Luxemburgu in v Lisboni so se razbila. Seveda to ne gre v račun atlantski strategiji, katere velmožje so po pariškem fiasku zagnali velik hrup za večjo gospodarsko enotnost zahodnega bloka. Gospodarska nasprotja med šestorico in sedmorico so tako velika, da angleška ponudba o pristopu k Evroatomu in Skupnosti za premog in jeklo ni bila sprejeta s prevelikim navdušenjem, češ da ta ponudba pomeni dejansko danajsko darilo zvitega Albiona. Anglija že tako več let sodeluje z Evroatomom, če pa bi pristopila k skupnosti, bi bil presežek premoga samo še večji.

Stvar ima seveda svoje svetovno politično ozadje. ZDA na vso moč podpirajo šestorico. Skupni evropski trg z Zahodno Nemčijo na čelu. Zato ni naključje, če je ravno Anglija odigrala tako pomembno vlogo v posredovanju med Vzhodom in Zahodom in če navezuje z Vzhodom kljub pariškemu fiasku vedno močnejše gospodarske stike. Anglija ne more več voditi svoje nekdanje imperialne politike, znane pod imenom splendid isolation na eni strani, na drugi strani pod imenom politike ravnovesja v Evropi. Če ne bo našla trdnega mostu do šestorice, bo Zahodna Nemčija jadrno nastopila pot h gospodarski hegemoniji v prostoru, ki ga je sto let obvladala s svojo tradicionalno politiko Anglija. Če pa vstopi v šestorico, je vprašanje, kako bo z obveznostmi, ki jih ima do Commonwealtha in šterlinškega področja.

Posledice Hallsteinovega načrta pričakujejo predvsem pri angleški avtomobilski industriji, pri Danski, ki ji Anglija mora obljubiti prodajo poljedelkih produktov, čeprav nanje ni več tako navezana, pri trgovinski bilanci Grčije in Turčije (Grčija je že pristopila k EWG), pri severnonemških lukah in ladjedelnicah, pri avstrijskem izvozu in še pri marsičem. Razume se, da gre tu za tako velike spremembe, da bodo vplivale na razmere svetovnega tržišča in s tem seveda na vse svetovno gospodarstvo. T. O.

V Šentjurju gradijo novo občinsko poslopje

Nekaj korakov od sedeža ljudskega odbora v Šentjurju so pred kratkim začeli z gradnjo novega poslopja. Najbolj nujna in najbolj potrebna sredstva v višini 4.5 milijona dinarjev so dobili iz sklada občinskega ljudskega odbora. Ker pa bi s tem denarjem ne opravili veliko, so se lotili prostovoljnega dela, ki se ga pridno udeležujejo uslužbenci občine s predsednikom Petrom Hlastecem na čelu. Kot pravijo bo novo poslopje občinskega ljudskega odbora v Šentjurju dograjeno in sposobno za vselitev čez približno mesec in pol.

Z zgraditvijo novega občinskega poslopja bodo v starem ostale le pisarne tajništva, oziroma predsedstva ljudskega odbora. Zraven tega pa se bodo sem preselile tudi pisarne občinskega komiteja Zveze komunistov.

-mb

IZLET V KOČEVSKI ROG

Organizacija ZB »Janko Skvarča« iz Celja je priredila preteklo nedeljo za svoje člane izlet v Kočevski Rog. Med postankom v Novem mestu so si izletniki ogledali novomeški muzej, ki ima zelo lepo urejen in zanimiv oddelek za obdobje narodnoosvobodilne vojne. Nato so nadaljevali pot proti Kočevskem Rogu, kjer so si ogledali najprej bazo XX. V tej bazi so še dobro ohranjeni vsi objekti, ki so jih med vojno uporabljale partizanske enote. Ogledali so si tudi bolnišnico v Jelendolu ter skupen grob 45. partizanov, ki so umrli v tej bolnišnici.

Člani Zveze borcev z Jožefovega hriba so preživeli nedeljo lepo, razen, da so si ogledali znamenitosti v Kočevskem Rogu, je izlet veliko pripomogel tudi k zbližanju članov.

Spoštovanje do fizičnega dela

Četudi je v mladinskih delovnih brigadah, ki odhajajo iz celjskega okraja na gradnjo avtomobilske ceste razmerje med fanti in dekleti po navadi izenačeno in je v njih v glavnem skoraj zmeraj prav toliko fantov kot deklet, pa s tem fizična sposobnost teh brigad ni nič manjša od ostalih, v katerih po številu močno prednjači moški spol. To so potrdile brigade, ki so se vrnile z akcije po večkrat udarne; to pa so potrdili tudi številni udarniki, nadalje posebne pohvale in končno tudi prehodna zastava Glavnega štaba mladinskih delovnih brigad, ki jo je dobila II. celjska MDB »Cvetke Jerinove«.

Kaj to pomeni? — Da so tudi mladinke krepko prijejele za lopate in močno zavihtele krampe, da se niso ustrašile dela... S tem pa so pokazale še veliko spoštovanje do fizičnega dela. To pa je veliko, zelo zelo veliko.

-mb

Stroji delajo in računajo brez pardona točno

Računovodstvo imajo v vsakem podjetju. Nekje boljše, drugje slabše, nekje pa celo zelo slabo. Navadno se rado tudi zgodi, da tam, kjer je računovodstvo slabo, tudi nekaj tičev zaradi prevelikega apetita sedi. Nasploh pa ugotavljamo, da se je v zadnjem obdobju računovodska služba v podjetjih bistveno okrepila. Ljudje, ki delajo na teh mestih, so dobili prakso, knjigovodska organizacija je vsa zadnja leta prirejala uspešne tečaje in podobno. To je tudi edina pot k notranji stabilizaciji gospodarskih organizacij. Saj je končno res, da v podjetju, kjer imajo slabo računovodsko službo ali kjer le-ta ni na tekočem, ne vedo pri čem so, niti kako poslujejo. V takih podjetjih navadno tudi pravijo: »Bomo že videli, kako se bomo letos »izrezali«! To pa je le tolažba, ne pa poslovanje.

Kvalitativne spremembe v podjetjih pa niso nastale brez napora ljudi, ki v teh oddelkih delajo. Katerokoli podjetje si lahko ogledate in kjerkoli. Povsod boste zasledili, da uslužbenci v računovodstvih delajo tudi v popoldanskih urah. Sestavljajo bilance, plačilne liste, iščejo napake in podobno. Tako je računovodstvo postalo strah za uslužbence, dobri kadri pa se od tod izmikajo. To pa je brez dvoma slabo. Človek dobi tudi bežen vtis, da ni pravega izhoda iz te zagate ... in vendar je!

Pred kratkim sem slučajno obiskal trgovsko podjetje »Kovinotehna«. Tam to nalogo opravljajo stroji. Delo gre neprimerno hitreje od rok, napak stroj ne pozna in kar je najpomembnejše, knjigovodski podatki so vsak dan na tekočem. To v klasičnem knjigovodstvu ni mogoče, čeprav so za poslovanje podlaga prav računovodski podatki.

Ogledal sem si obe vrsti strojev — fakturne in stroje za knjiženje. Najprej fakturne in prav presenečen sem bil. Medtem ko so včasih morali pomnožiti količino s ceno in nato sešteti vsako fakturo, sedaj vse računske operacije opravlja stroj sam. In kako hitro gre to. Včasih so v tem oddelku rabili šest ljudi za računanje z »mlinčki«, šest prepisovalk in 6 kontrolorjev. Danes tu delajo tri fakturistke in dva kontrolorja. Istočasno pa kaže pripomniti, da se je od tedaj obseg poslovanja podjetja podvojil.

Računski stroji za knjiženje pa so še veliko večja pridobitev. Tri take stroje imajo v podjetju. Največji vodi glavno knjigo, na njem izdelujejo mesečno bruto bilanco, vodijo devizno knjigovodstvo in sestavljajo mesečno plačilno listo, in sicer hitro in brez napak. Zanimiva je ugotovitev, da se zmanjša pri delu s tem strojem čas izdelovanja na četrtino.

Medtem, ko sem si stroje ogledoval, sem vprašal za mnenje o njih tudi uslužbenke, ki s stroji delajo. Dejale so, da je sprva, ko še strojev niso poznale, šlo težavno. Danes bi za nobeno ceno več ne zamenjale s klasičnim vodenjem knjigovodstva. Odpadlo je delo pozno v noč, nihče ne prenaša računskih strojčkov po pisarnah, nihče se zanje tudi ne »pretepa« in kar je najpomembnejše — vsaka stvar je v redu narejena. Stroji so namreč tako konstruirani, da se sami od sebe ustavijo, če se »vrine« kakšna napaka.

To so kar precejšnje prednosti. Hkrati pa se vsiljuje misel, kako da si podobno niso modernizirale knjigovodstva večje tovarne v Celju, kjer je še mnogo bolj pomembno, da imajo sleherni dan »sveže« knjigovodske podatke, kjer je to za učinkovite operativne posege tudi potrebno? V celjskem okraju imamo precej velikih podjetij, vendar so glede modernizacije računovodske službe nekaj naredila le Železarna v Štorah, Hmezad v Žalcu in Kovinotehna.

MI

Pri delu s knjigovodskim strojem znamke »Astra«.

Kje tiči zajec

Na zadnjem zasedanju občinskega ljudskega odbora Celje so razpravljali tudi o divjih gradnjah, o gradnjah stanovanjskih poslopij, za katere graditelji niso dobili gradbenega dovoljenja. Trenutno je v Celju v divji gradnji preko 50 poslopij, okoli 300 pa je »uradno« že zgrajeno. Večina sodi, da je dejansko z divjo gradnjo in brez dovoljenja v Celju zgrajeno preko 500 stanovanjskih hiš.

V zvezi s tem se je razvila živahna razprava. Odborniki so na koncu sprejeli sklep, da bo odslej občina na stroške graditelja podrla vsako na novo začeto stanovanjsko stavbo, ki nima ustreznih dovoljenj. Tak odlok, oziroma stališče je v Celju brez dvoma potrebno in odborniki niso mogli najti boljše rešitve. Vendar se vsiljuje misel, da je zadeva prepozna (saj je na primer Občinski ljudski odbor Žalec tak sklep sprejel že pred leti) in da je končno vsa razprava bila usmerjena v kaznovalno politiko, ki jo bo vodil občinski ljudski odbor. Nihče pa doslej ni temeljito analiziral, zakaj je v Celju toliko »črnih gradenj«! Ljudje vendar ne vlagajo zaman svoja sredstva in trud v problematično zadevo, če bi istočasno imeli na razpolago boljšo rešitev. Ob sprejemanju tako pomembnega odloka za mesto bi moral ustrezni občinski organ analizirati tudi to plat zadeve. Morda bi razprava potem dobila drugi ton. Ne smemo pozabiti, najmanj 300 hiš je zgrajenih brez dovoljenja. To nekaj pomeni.

Vprašanje je tudi, če je gradbeni oddelek občinskega odbora dovolj sposoben zadostiti vsem potrebam. Značilna je namreč trditev nekega odbornika, da je graditelj stanovanjske hiše moral čakati na gradbeno dovoljenje dve leti. Če je to res, kaže pa da je, potem bi občinski ljudski odbor moral razpravljati tudi o tem.

Vsekakor pa nam ta primer zgovorno potrjuje, da je potrebno probleme, ki jih iznesejo pred občinski ljudski odbor, temeljito analizirati, ker je le tak način lahko učinkovit in v smislu našega družbenega razvoja.

M. Iršič

Iz naših delovnih kolektivov

V Lesnem industrijskem kombinatu Šoštanj je sindikalna podružnica uvedla izdatne obroke mrzle malice. V podjetju so zaključili tudi prvi del seminarja za delavsko samoupravljanje. V prvem polletju so po žaganem lesu presegli plan za 14%, pri drugem žaganem lesu pa kar za 100%, pri stavbnem mizarstvu pa so ga dosegli s 83%. Sedaj rekonstruirajo mizarski obrat. Ko bo rekonstrukcija gotova, se bo zmogljivost tega obrata še enkrat povečala. Obrat bo izdeloval tipizirana okna in vrata in tako dopolnjeval tovarno pohištva v Nazarju. To bo najpomembnejši obrat tega kombinata, ko bo v celoti dograjen.

Tovarna »Idro« se je preimenovala

S povečanjem obsega proizvodnje in z osvajanjem novih artiklov renomirani celjski tovarni IDRO staro ime ni več ustrezalo in se je preimenovala v Industrijo finomehaničnih aparatov IFA.

NOV PROIZVOD TOVARNE IFA

Znana celjska tovarna IFA (prej IDRO) že vrsto let izdeluje razne fotografske in risarske pripomočke. Toda do nedavnega je proizvajala samo risalne mize večjih dimenzij, to je formata A_0 in A_1, ki pa si jih posameznik zaradi visoke cene ni mogel nabaviti. Ta problem je tovarna rešila z novim risalnim aparatom formata A_2, ki ga bo v začetku septembra že mogoče dobiti v knjigarnah.

Aparat je zelo praktičen, prenosljiv in opremljen z lepo torbo. Njegova poglavitna značilnost pa je nizka cena in možnost hitrega montiranja na vsako mizo. Aparat si bo lahko nabavil vsak, ki se ukvarja s tehničnim risanjem, saj bo njegova cena le okoli petnajst tisoč dinarjev. Ta pridobitev bo zlasti koristila tehnikom, risarjem, študentom in dijakom srednjih strokovnih šol, ker tudi za njih ne bo predstavljala nemogočega izdatka.

-vj-

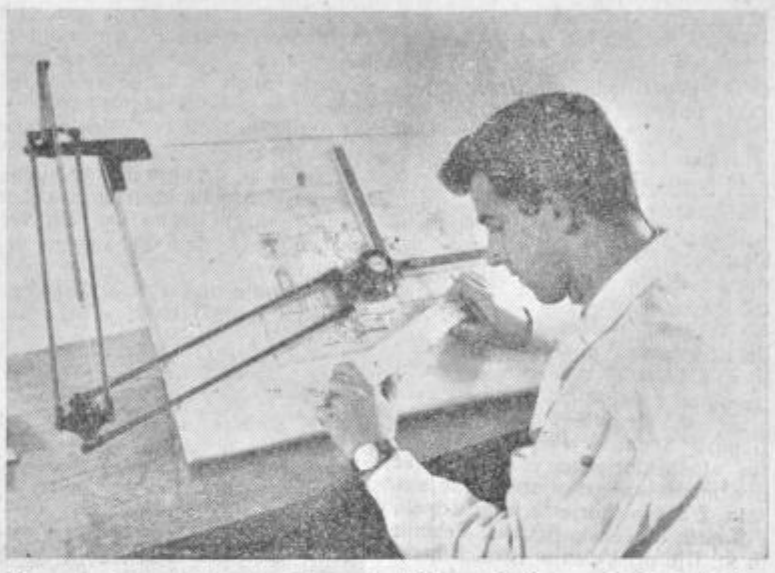

Nova risalna miza bo velika pri dobitev zlasti za mlajše tehnike in risarje, ki si doslej razmeroma dragih naprav niso mogli nabaviti.

PRVI IZDELKI

Konjiško podjetje »Krojaštvo«, ki se je v preteklem mesecu preselilo v nove prostore predvojne tovarne čevljev »Alfa«, je pričelo s prvimi izdelavami usnjene konfekcije in drugih usnjenih izdelkov. Predvidevajo, da bodo med drugim izdelali vsako leto večje število torbic za orodje, ki ga proizvajajo v Zrečah. Za nekatere konfekcijske izdelke pa bo najprej potrebno ugotoviti, kako jih bo mogoče plasirati na tržišču, ker gre za nov izdelek. V kolikor bo šlo blago dobro v prodajo, bodo podjetje še povečali. L. V.

Zakaj so plačani?

Leta 1953 je Celje zadela huda katastrofa. Vode so preplavile bregove in zalile mesto. Tovarne so na mah zastale, veliko število stanovanj je bilo uničenih; ljudem osebna lastnina, pohištvo in podobno. Škoda se je povzpela v milijarde. Tudi človeških žrtev je bilo. Teh pa ni možno meriti z dinarji. Zato ni čudno, če so se vodilni gospodarstveniki in politični funkcionarji tako trdno odločili, da Savinjo in njene pritoke ustrezno regulirajo.

Dela pri regulaciji Savinje tudi zelo hitro napredujejo. Regulacijo izvaja podjetje »Hidrotehna«. Istočasno z regulacijskimi deli pa podjetje tudi poglobljuje strugo Savinje. Ker so v delu nad novim mostom naleteli na skalnato dno, jim ni preostalo drugega, kot da z razstreljevanjem omogočijo poglobitev dna.

Pri razstreljevanju pa je regulacija Savinje dobila še drug prizvok. Medtem, ko so se doslej ljudje za to ogrevali, kljub temu, da je to obrežje postalo manj prikupno, je sedaj nastal odpor. Vsaj pri onih prebivalcih, ki stanujejo v bližini in ki se kopajo v celjskem kopališču. Zakaj?

Delavci dopoldne pripravijo naboje in vrtine, ob 12 pa začno z razstreljevanjem. Enako tudi popoldne — razstreljujejo tudi zvečer ob šestih. Podjetje je sicer zavarovalo pas okoli prostora, vendar kamenje leti mnogo dalj. Tako se je že v večih primerih zgodilo, da so ljudje le za las ušli smrti. Vprašanje je le, če bo v Celju ves čas toliko sreče.

Zato ni neumestno vprašanje, ali je pametno reševati človeška življenja (regulacija bo onemogočila poplave) tako, da hkrati izpostavljamo nevarnosti življenja drugih prebivalcev. Še bolj pravilno in umestno pa je vprašanje ,ali niso inženirji in tehniki, ki delajo na regulaciji Savinje odgovorni, da se dela izvajajo tako, da nihče ni ogrožen. Kočno so za to tudi plačani.

Neumestna in neodgovorna je namreč trditev, da je podjetje Celjane o razstreljevanju obvestilo z oglasi v časopisju in s plakatom na kopališču. Zaenkrat je sicer to še izgovor, če bi pa ubilo katerega otroka na primer, ki še ne zna brati, pa še zdaleka ne več. Zato je prav, če se ob tem problemu nekoliko globlje zamislimo.

Na sliki: regulirana Savinja

TURIST
POLO
ŠPORT
LUXUS
tovarna nogavic in drobne konfekcije
POLZELA

Iz Šoštanja

Tovarna elektrofiltrskih elementov, ki so jo odprli letos maja v Šoštanju, še vedno ne more obratovati. Zaradi energije je vezana na Termoelektrarno Šoštanj, ki pa je bila pretekli mesec v remontu. Sedaj pa je še nastala delna okvara na stiskalnem stroju.

Denar ni zastonj, čakal pa sem zaman

Imam prijatelja. To sicer ni posebnost, ki bi jo bilo vredno zapisati v časopis. Vendar z najinim prijateljstvom ni tako preprosto. Razen ostalih »globljih« čutov (na primer, da igrava skupaj tarok) naju veže še »žilica« motorizacije. Moj prijatelj ni samo moj prijatelj temveč ima tudi motor. Poleg tega, da je moj prijatelj in da ima motor, bi se rad dokopal do »fičota«. Hkrati pa je tudi moja velika notranja želja, ki jo mimogrede rečeno vneto podpihuje tudi moja žena, da bi tudi jaz zlezel na prvo stopnico motorizacije in si nabavil motor. No, vidite, zaplet je že tu.

Meni najbolj ugaja prijateljev motor, ženi tudi. Prijatelj pa bi ga silno rad prodal, saj nujno potrebuje denar za polog, ko bo najel kredit za »fičota«. Toda vsaka zgodba ima tudi žalostno plat. V mojem primeru je ta žalostna plat čisto preprosta, namreč nimam potrebnih 200 tisoč dinarjev, ki jih prijatelj zahteva za motor, čeprav trdi, da mi ga bo kot brat bratu dal skoraj zastonj. Med nami povedano je motor veliko več vreden, čeprav znanec, mehanik trdi, da ni. Toda kdo bi se zanesel na izjave strokovnjakov, ki včasih res poznajo dobro kak detajl, celote pa nikdar, zlasti pa nimajo ekonomske širine in vpogleda v človekovo notranjost. Saj končno človekova nagnjenja in želje ne smemo zanemarjati. Tudi ženinih ne. To je povedano iskreno, saj nje ta čas, ko opisujem zgodbo ni v bližini.

Tako sem gruntal in gruntal, kako bi prišel do denarja. Vse mogoče misli so mi šinile v glavo. Pa kaj ko so bile neuresničljive. Saj na primer ne kaže, da bi si sposojal po tisoč dinarjev od tistih, ki jih malo bolje poznam. Zbral bi le kakih 50 tisoč dinarjev, s prispevkom seveda da bi ti imeli po tisoč dinarjev (čas dopustov je, ljudje pa se z dopusta vračajo navadno »suhi«) in da bi mi jih hoteli posoditi. To misel sem opustil. Enako tudi tihi notranji predlog, da bi si kratko malo na parkirnem prostoru prisvojil kak motor. Toda spregledal sem, da bi veselje bilo silno kratko. Vzeli bi mi motor in me celo zaprli. Tega moj ugled ne bi prenesel, tudi zavoljo motorja ne. In končno se je »zablisnilo« ženi. Ona tudi trdi, da je vselej tako. Skratka, da ima miselno plat družinskega življenja v rokah. Sicer je mene s tem do kraja degradirala, vendar sem bil tiho, ker je kazalo, da je njena ideja imenitna.

»Kredit si najami«, mi je dejala, »a ne onega s čekom, temveč gotovinski kredit!« Pristavila pa je, da to ni preprosta stvar. V Celju namreč precej ljudi želi dobiti gotovinski kredit in ker so ti omejeni, jih denarni zavod izdaja (pravzaprav pole za kredit — brez pol pa ničesar ni, to je vendar jasno), enkrat na mesec. »Zato boš moral 5. avgusta vstati nekoliko bolj zgodaj, in sicer najmanj ob 3. uri, sicer boš gotovo prepozen.« Kar je rekla, je sklenjeno. Vstal sem, verjemite težko in vendar ne pretežko, ker gre za motor. Toda joj! Pred banko je bila že dolga vrsta. So namreč ljudje, ki vstajajo še bolj zgodaj. Tedaj sem bil prepričan, da si bodo kupili najmanj dva motorja, saj bi me sicer ne prehiteli.

Vrsta se je tako vse bolj nategovala, najbolj drzni so se hoteli tudi vriniti med prve, a ni šlo. Do pol osmih nas je bilo v vrsti že preko 300. Vsak s svojo posebno željo in potrebo, ki sloni na gotovini. Okoli nas pa se je zbirala pisana gruča radovednih Celjanov. Še več jih je bilo kot nas. Spraševali so, kaj se je zgodilo. Upravičeno, saj končno ni vsakdanji prizor 300 glav v vrsti. Eni so razširili govorico, da se je v hiši pripetil grozovit zločin, drugi zopet, da so neznanci oropali banko in podobno. Toda to vse ni bilo res.

Končno so zvedeli resnico, »da čakamo na denar.« In sicer s tako ihto, kot bi ga dobili zastonj. K sreči nihče ni hotel verjeti, da bomo denar dobili zastonj, ker bi se v vrsti zbrali vsi Celjani.

Kljub vsem težavam, skrbem in dvomom sem le dobil pole. Doma sem jih lepo izpolnil in v sebi že »določil« dva poroka. Kolega, ki dela z mano pri stroju in prijatelja, ki mi bo za gotovino prodal motor. Zadeva je bila domenjena, torej tudi uresničena. Oba sta mi z dvomljivim izrazom tudi podpisala pole za »gotovinski kredit«. In ko je bilo vse končano, ko sem obletal računovodstva in uprave podjetij po dolgem in počez za podpisi in žigi, me je prijatelj — ta, ki bi mi naj prodal motor — vprašal, zakaj sploh rabim gotovinski kredit. »Zate vendar, kupil bom tvoj motor!«

Njegov odgovor me je zadel kot strela z jasnega. »Moj motor? To pa ne bo šlo, pred dvema dnevoma sem ga namreč že prodal!«

M

KULTURNA kronika

Delo Svobode se prepleta z življenjem

Velenje je eno najmlajših mest v Sloveniji. Zraslo je v nekaj letih v moderno, arhitektonsko skladno središče Šaleške doline. Po svojem zunanjem videzu nima nobene zveze s »klasičnimi« sajastimi rudarskimi naselji v Evropi. Prej bi ga lahko šteli zaradi lepe okolice med letoviške kraje.

V lepo urejenem klubu rudarjev sem pokramljal s predsednikom velenjske Svobode tovarišem Hinkom Dermolom. To je mlad učitelj rudarske šole, ki ga srečujemo v mnogih sekcijah Svobode.

»Nekateri mislijo, da je osnovno delo Svobode v prirejanju dramskih iger. Tako ozko gledanje je seveda popolnoma napačno. Dramska sekcija je v Velenju samo mali del aktivnosti Svobode. Pripravila je letos »Inšpektorja na obisku« in še dve madinski igri v sodelovanju s šolo. Z »Inšpektorjem« je gostovala v Kopru, Slovenski Bistrici, Velenju in St. Ilju pri Velenju. Igralci in režiserji so angažirani tudi v drugih sekcijah in pri organizaciji raznih prireditev. Tako pri organizaciji »veselih večerov« z zabavnim ansamblom, pri raznih proslavah (otvoritev novega Velenja, zaključna proslava 40. obletnice KPJ v Ljubljani, dan rudarjev).«

V Velenju poleg omenjene dejavnosti dramske sekcije redno gostuje celjsko ljudsko gledališče.

Poleg godbe na pihala, ki je pravzaprav čisto mladinska (v njej je le kakih 5 starejših ljudi), je bil v letošnji sezoni osnovan zabavni ansambel, ki se je v prvih koncertih kar dobro obnesel. Po mnenju tov. Dermola bi ravno na glasbenem sektorju Svoboda lahko imela več pomoči, če se ne bi oddelek šoštanjske glasbene šole v Velenju tako strogo držal klasičnih instrumentov. Želeli bi, da bi preusmeril pouk tudi na družabne instrumente, ker bi na ta način lahko vključili več glasbenikov v delo zabavnega orkestra.

Zborovodje moškega in ženskega pevskega zbora (ženski je bil osnovan šele letos) se preveč togo držijo starih zborovskih pesmi in ne posegajo po novejših delih. Verjetno iz strahu, da so novejša dela pretežka. Prav tako ne formirajo manjših ansamblov (oktetov, kvartetov) iz bojazni, da bi se s tem zbori razbili. Vse to seveda zmanjšuje pestrost dejavnosti na tem polju. Obeta se nam za prihodnje leto močan mešani pevski zbor, ki bo sestavljen iz obstoječih dveh zborov.

Recitacijski krožek je ozko povezan z dramsko sekcijo. Lutkovna sekcija pa pod vodstvom prosvetnih delavcev pridno dela. Letos je imela 20 predstav za šole v novih prostorih v centru Velenja.

V literarnem klubu nastopajo člani kluba z lastnimi deli v literarnih večerih, ki jih prireja Svoboda v rudarskem klubu. To so postale že zelo privlačne prireditve v Velenju. V rudarskem klubu merijo svoje sile člani šahovske sekcije Svobode ki je tudi močna.

Še in še bi lahko naštevali o raznih kulturnih prireditvah, s katerimi se je ukvarjala velenjska Svoboda.

Jasno pa je, da z dneva v dan raste tudi potreba po kvalitetnejših stvareh. Za vsestransko kulturno dejavnost primanjkuje strokovnjakov. Včasih je v Velenju dobro delala folklorna skupina in baletna sekcija, danes na tem sektorju ni strokovnjakov.

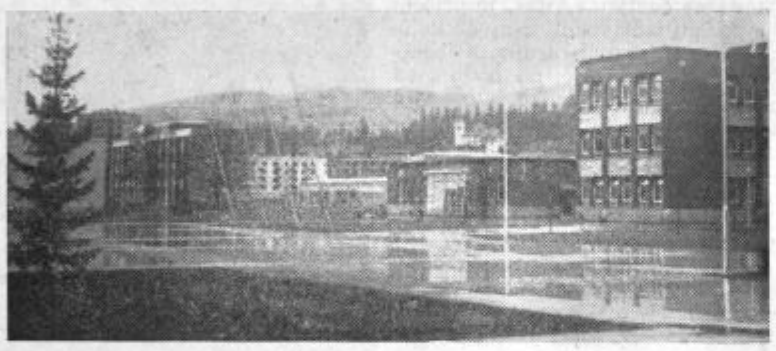

Svoboda se trudi, da bi našla še novih prijemov v razvijanju družbenega življenja. Rudarski klub je že oživel. Nov kulturni dom je v gradnji. Mogoče bo do 29. novembra že gotov. Nekateri mislijo, da ne bo dovolj izkoriščen in priporočajo, naj bi v njem namestili tudi kino. Svoboda ni tega mišljenja. Z intenzivnejšim delom bodo lahko prostori popolnoma izkoriščeni.

Z beležko po Celju

Družabno življenje v Celju je omejeno na gostinske lokale, na ulice, dolgčas in zdehanje. Zahajanje v kino in gledanje slabih filmov pravzaprav z družabnostjo nima nič opraviti, pač pa ima opraviti s starim problemom, s katerim smo se že večkrat srečali, pa se mu tu zdaj prvikrat v spoštljivi razdalji izognemo. Družabnega življenja v Celju pravzaprav ni. Kajti bistvo družabnega življenja ni v tem, da privežemo dušo za steklenico dobrega ali slabega vina, pa potem, ko vidimo dvojno ali trojno, spustimo skozi glasilke nekaj durov in molov, da izovemo resonanco šip in zidovja. Ne, stvar ni v gostinskih koncertih, je drugje. Stvar je namreč v tem, da za zdaj oblik, ki bi kazale kaj več od priložnostnih pouličnih opravljanj, ni, upajmo pa, da bo z novim kulturnim centrom marsikaj rešeno, čeprav si prav nič ne utvarjamo, da bo tradicija padla v pozabo.

Kako res je, da nam v Celju primanjkuje zatočišč, kamor bi človek lahko ubežal provincialnemu duhu in iztegnjenim kazalcem, priča nedavno gostovanje cirkusa Central. Ne da se sicer trditi, da bi bil to slab cirkus (čeprav ni niti posebno dober), kakor se tudi ne da trditi, da bi mu bili Celjani iz pietete do trdega cirkuškega življenja izkazali tolikšne časti. Res je le, da so pred predstavami tudi sami uprizorili cirkus okrog blagajne in kar je najvažnejše — predstave so bile malone do kraja zasedene, spremljal pa jih je gromovit krohot, ob čemer bi lahko zapisal priredbo po Balzacu: Kadar se človek ne more smejati dovtipom, se navdušuje nad slabimi vici. Cirkuški humor ima na sebi nekaj tragičnega in v tem je pravzaprav njegova veličina.

Nekaj podobnega se je v soboto zvečer pripetilo v unionski dvorani ob nastopu Veselih planšarjev. Ne gre sicer za kak poseben naval, tudi ne za kakšno posebno narodno glasbo, pretkano s posebnim humorjem. Daleč od tega. Narodne viže so pač priljubljene in v ljubezni do njih je zapopadena stopnja omike. Razen tega nam jih zelo pomanjkljivo posredujejo preko etra. In kaj je tedaj bolj naravno, kakor če je nastop narodnega ansambla kronan z veliko udeležbo poslušalcev? Drugo vprašanje je seveda, če se ljudje smejejo nekakšnim »foksinom« nekakšnega humorja, ki je imel namen »poskrbeti za dobro voljo«. Vsekakor lep namen. Namen, ki je močno razbijal harmonijo zbora, ki ni pustil do sape niti ljudi — pa morda tudi ne inštrumentov. Sicer pa se o okusu ne razpravlja, je rekel hudič, in sedel v koprive. Res je navsezadnje, da »se smejati ni težko, da pa je smeh oblikovati le redkim uspelo«.

oh

Razglednice s poti

PO MAKEDONIJI, KOSOVU, METOHIJI IN SRBIJI

V Skoplju smo naslednji dan, ko smo že nekoliko pozabili »iznajdljive« organizatorje pri »Putniku« (zadnji večer v Bitolju smo dobili od napovedanega prenočišča, večerje in zajtrka samo prvo, kljub temu, da je bilo vse že vnaprej plačano) smo pogledali na novo urejen lapidarij. V ta namen so zelo domiselno uporabili prostorno zgradbo t. i. »Kuršumli han«. Stavba je v srednjem veku služila trgovcem za hleve in skladišča za žito. Drobne najdbe iz arheoloških zbirk so pa zaenkrat še v depojih. Obiskali smo še Etnografski muzej, ki je poučen tudi za arheologa. Posamezni predmeti močno spominjajo na podobne v prazgodovini. Potem, ko smo si še ogledali Moderno galerijo, v kateri smo našli med razstavljenimi deli tudi več umetnin slovenskih avtorjev (Jakopič, Sternen, Jakac, Maleš, brata Kalin, Putrich i. dr.), smo se za kratek čas pomudili še v cerkvi sv. Spasa, kjer je posebno zanimiv oltar (eno najlepših del makedonskih mojstrov lesoreza). Čas je potekel. Odpeljali smo se v Prištino.

Priština je središče Kosovsko-metohijske oblasti. Mesto naredi na obiskovalca izredno lep vtis. Številne nove zgradbe dajo mestu pečat popolnoma novega naselja. Njegov nagli vzpon bi v slovenskih razmerah lahko primerjali samo še z Velenjem. Stanovali smo v novem, udobnem hotelu, pa še poceni povrhu. Žal pa tega udobja nismo dolgo uživali. Drugo jutro ob 5. uri smo si ogledali samostan Gračanico potem, ko smo prej obhodili antično naselje Ulpiano pri Gračanici. Ulpiana je dobila tloris kot ga kažejo današnje ruševine za časa Justinijana. Razen naselja je odkrito tudi grobišče z izredno monumentalnimi sarkofagi. Sedaj odkrivajo še posamezne dele mesta in ugotavljajo razsežnost grobišča. Poleg antičnega gradiva iz Ulpiane hrani muzej v Prištini ogromno neolitskega gradiva iz »Predionice« in »Fafosa«. Predvsem je plastika, sorodna neolitnisem mogel točno predstavljati kaj pomenijo. Kasneje mi je to postalo jasno. »Fafos« n. pr. je tovarna fosfatnih gnojil pri Kosovski Mitrovici in ker so bile arheološke najdbe odkrite pri kopanju temeljev za tovarno, se najdišče imenuje kratko »Fafos«. Najdišče, ki je razmeroma precej obsežno, so izkopali v dveh letih, ker so imeli za to na razpolago odgovarjajoča denarna sredstva. Terensko ekipo sestavlja pri njih okrog 10 arheologov in kakšnih 40 delavcev. Izkopavanj v takem obsegu si pri nas skoraj ne moremo zamisliti. Z muzejskimi prostori so zaenkrat še na tesnem. V novo, za muzejske namene zelo primerno zgradbo se bodo selili najbrž že drugo leto.

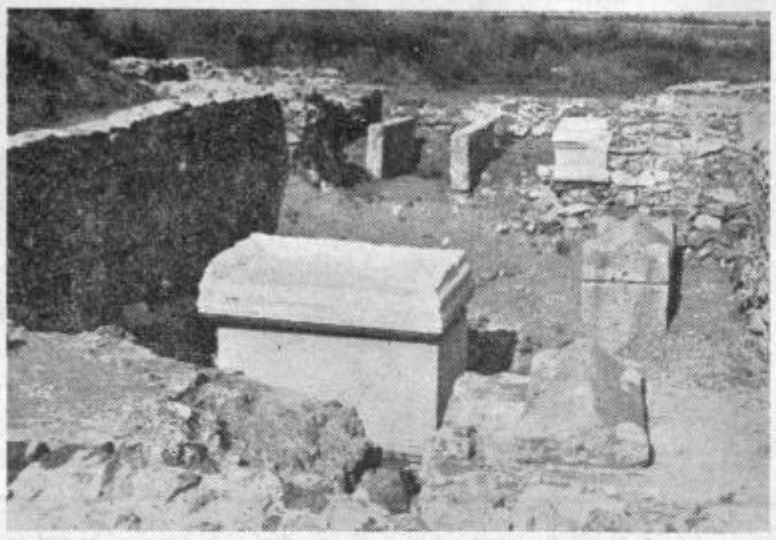

Del grobišča v Ulpiani (Foto: Bolta)

Pri kosilu v hotelu smo poleg okusne jedi doživeli še drugo prijetno presenečenje; stregla je Slovenka. Ob 3. uri popoldne smo bili že zopet na postaji in s strahom čakali lok. vlak za Niš. Na postaji je čakalo toliko ljudi, da bi človek mislil, da sploh ne bomo prišli na vlak. Nazadnje pa smo celo sedeli. V Nišu so nas kolegi zelo lepo sprejeli in nam pokazali vrsto zanimivosti, o katerih bom, dragi bralci, kaj več povedal prihodnjič.

L. Bolta

Za začetek leta

Samo še nekaj tednov nas deli od časa, ko bodo zopet oživela šolska poslopja in bo mladostni vrvež preplavil ulice našega mesta. Z vseh vetrov se bodo vrnili otroci in mladina, da bi zopet preživeli deset mesecev šolskega življenja.

Za starše bodo nastale takrat velike skrbi, ki se ponavljajo pri mnogih iz leta v leto, nekateri pa se bodo prvikrat spoprijeli z njimi. Zvišanje življenjske ravni večine prebivalstva bo ugodno vplivalo na nemajhne materialne izdatke za šolarje. Skrb za šolske reči potemtakem ne bo glavna skrb, ki bo trla večino roditeljev, najbrž bo tista večja, kako bodo otroci uspevali v svojih novih nalogah učno-vzgojnega procesa. Marsikdo si bo zastavil vprašanje, kako bo vplivalo na otrokov razvoj mnogo činiteljev, ki zavirajo nemoten šolski pouk. Teh činiteljev je več. Prav je, da se državljani seznanijo z njimi, da bi lahko razmišljali o njih, da bi, končno, pomagali reševati resnične probleme, ki močno ovirajo nemoten razvoj naših šol v duhu reformirane šole.

Omejimo se v nadaljnjem na probleme treh osnovnih šol, ki zajemajo večji del mesta Celja z okoliškimi naselji! Te šole imajo svoje specifične naloge kot šole obveznega tipa. Pod svojo streho morajo sprejeti vse prebivalce svojih področij v starosti od 7 do 15 let. Za te šole ne velja princip razpisa in eliminacije, pač pa se morajo ravnati po zakonih naravnega prirastka prebivalstva.

Nova šola na Hudinji je razbremenila poslopje gimnazije za popoldanski čas, tako da je bilo možno nuditi gostoljubje tehnični šoli in vrsti večernih šol za odrasle. Šoloobvezni otroci ožjega mestnega področja pa se niso po njeni dograditvi prav nič prenehali stiskati v svojih učilnicah in niso pridobili en sam prostor niti za pouk naravoslovnih predmetov, kaj šele prostor za izvenšolske dejavnosti. Kje je vzrok za prenapolnjenost? Vzrok tiči v tem, da danes obvezna osnovna šola ne eliminira učence pred 15 letom starosti, da življenje samo sili učence in starše v to, da uspešno dokončajo vsi otroci osemletko. Če je danes vpisanih v 1. razred otrok za 3 oddelke, bodo v večini primerov ostali 3 oddelki tudi do konca 8. leta. Torej ne moremo pričakovati, da bi lahko pridobili na prostoru s tem, da bi v nižjih razredih stlačili v eno sobo po 50 otrok, v višjih jih bo pa tako manj, ker bodo odpadli. Razumljivo je, da otroci rastejo in da jih ne moremo spraviti po 50 v eno sobo.

Stanje je takšno, da je pričakovati pouk v treh izmenah. Drugo poglavje je zopet, ali bomo brez šolskih prostorov lahko izvajali načela šolske reforme. Šola naj bi postala praktična in povezana z življenjem. Lepo! Kje pa naj vzamejo šole prostore za učilnice tehničnega pouka, sobe za razne krožke, za likovno vzgojo, pevske sobe, fizikalnice in laboratorije? Jih ni. Vse sobe so dopoldne in popoldne nabite z učenci. Rešitev tega problema bi predstavljala izgradnja treh velikih osnovnih šol. v Celju. Naša skupnost je že dala ogromna sredstva za razvoj šolstva še posebej v Celju, toda to je še vse premalo. Če bi kdo pomislil, da šola ni rentabilna ustanova, bi se krepko zmotil. Prav šola daje največji kapital ljudstvu in najbolje vrača anuitete.

Celje bo v doglednem času zgradilo svoj kulturni center. Vendar bi bilo razmisliti o tem, ali ne bi bilo bolje prej ali vsaj vzporedno z njim graditi nove obvezne šole. Problem graditve novih šolskih poslopij je vkljub našemu izrednemu tempu take narave, da bi zahteval za rešitev najmanj 5 do 10 let. Zaradi tega bodo naše šole delale še naprej s polno paro dopoldne in popoldne brez bistvenih izboljšav.

A. Z.

Problemi kadra

Izobraževalni center v Železarni Store je bil registriran med prvimi v okraju. Da bi o njegovem delu izvedel kaj več, sem se podal v tovarno, in čeprav spričo dopusta nisem našel njegovega šefa, mi je z nekaterimi podatki rad ustregel tov. Uršič.

— Že takoj na začetku, — je rekel — smo se znašli pred določenimi problemi. Potrebovali bi bili strokovni kader, pa smo se morali zadovoljiti le s tremi inštruktorji-metodiki, ki so hkrati opravljali in še opravljajo, vsaj v glavnem, tudi funkcijo inštruktorjev na delovnem mestu. Takšna vrzel seveda ni dopuščala kakšnih večjih uspehov, vendar pa je treba reči, da je upravni odbor centra dobro sestavljen in so v njem zastopani tako predstavniki mladinskega in tovarniškega komiteja kot sindikata, kar zagotavlja vsaj enotni idejno vsebinski koncept dela. —

— Kaj je izobraževalni center do zdaj že naredil?

— Predvsem je treba pripomniti, da so celotno delo narekovale potrebe tovarne. Za strokovno in družbeno politično izobraževanje smo priredili tečaj, ki se ga je udeleževalo v glavnem 40 novih mladih članov ZK. Nadalje je bilo še več tečajev — za topilce v jeklarni, za premikače, predkurjače, kurjače in strojevodje za industrijsko železnico; za strojnike fine proge v valjarni ter tečaj za strugarje valjev. Ta je bil brez dvoma najbolj zanimiv, saj je bil prvotno namenjen kvalificiranim delavcem s triletno kovinarsko šolo, vendar so bili ti odpoklicani v JLA in tako smo naredili interni razpis, na katerega se je priglasilo 11 kandidatov. Sprejeli smo jih 9 in ti so v treh mesecih odlično osvojili postopek struganja valjev. Zdaj jih mojster in delovodja uvajata v proizvodnjo. S tem smo vsekakor z velikim uspehom izpolnili nastalo vrzel.

— Ima center kakšne prostore?

— Izobraževalni center ima na razpolago učilnice Metalurške industrijske šole za teoretični pouk, pa prav tako delavnice te šole za praktični pouk, medtem ko se praktični pouk za metalurške poklice vrši v tovarni, kar, razumljivo, moti proizvodnjo.

— In morda še načrti!

— Pred nami so novi tečaji in v tem smislu smo že izdelali program. Priredili bomo tečaj za avtogene varilce, za modelne visokokvalificirane mizarje, za livarje, administrativno osebje, člane delavskega sveta, upravnega odbora, izvršnega odbora sindikalne podružnice in za mladinske funkcionarje. Vsekakor pa bodo potrebe nakazale še marsikaj.

drh

LEPA KNJIGA O STRAŽI

Ob svoji stoletnici je steklarna Straža pri Rogatcu izdala spominsko knjigo. Knjiga je vezana in ilustrirana, izdala pa jo je Narodna tiskarna v Varaždinu v redakciji Vilka Ivanuša.

Knjiga, ki je okusno opremljena, bo gotovo našla dovolj bralcev tako onstran kakor tostran hrvaško slovenske meje, saj bo hkrati prispevala k medsebojnemu razumevanju in zbliževanju obeh narodnosti na tem ozemlju ob Sotli.

Dr. P. St.

Interesi in stališča

Široka demokratizacija našega šolskega sistema, zlasti pa uveljavitev možnosti, ki odpira slehernemu državljanu svobodno pot do najvišje izobrazbe, je gotovo rezultat celotnega družbeno-ekonomskega in družbeno-političnega razvoja; rezultat potreb in od tod v skladu z intresi naše socialistične skupnosti. To dejstvo sicer ni novo, vendar je splošno pomembno. Materialnih temeljev družbe namreč ni mogoče razdvajati od njenega duhovnega progresa, kar pomeni, da je treba obojim hkrati zagotoviti vzajemno rast in vzpon. Tej okoliščini je navsezadnje namenjen reformni duh naših šol, ki je močno zavel zlasti v delovne kolektive, v produkcijo, kar je razumljivo, saj je navsezadnje iz nje tudi izšel.

Vendar pa, kakor se je očitno pokazalo v nekem večjem celjskem podjetju, se pri vedno bolj množičnem odhajanju ljudi z delovnih mest v srednje oziroma na visoke šole, srečujeta dva nasprotujoča si elementa: stališče posameznika in interes tovarne. Tovarna je izdelala perspektivni načrt kadrov in proizvodnje do leta 1965 oziroma celo do leta 1971, že danes ima na primer v elektrotehniški stroki vsa mesta zasedena, šola pa še pet ljudi, prav tako ima že tri strojne tehnike več, kakor bi jih potrebovala, štipendira jih še šest in šola se jih še dvanajst in tako dalje. To pomeni, da so potrebe strnile svoj krog in da potreb ni več. Če je to res ali ne, pa možnost vsakega posameznika, da stopi v takšno ali drugačno šolo, ni nič manjša, kajti predpisov in odločb, ki bi to preprečevale, ni — vsakdo ima proste roke in svobodno pot. Ampak. Če je šolanje ljudi namenjeno prvenstveno za tisto delovno mesto, za katerega je potrebna višja izobrazba, pa je ta, ki je tu, nima, meni podjetje, je to docela v skladu z resolucijo, kakor je docela v skladu z interesom podjetja, če zamenja tehnika-obratovodjo inženir; če pa se na primer dva livarja priglasita na gradbeni oddelek, ker metalurškega oddelka srednjetehniške šole v Celju ni, je to drugače, to ni več interes, marveč je že stališče. V tem primeru je namreč tovarna izgubila dva strokovnjaka, tista pa, ki prideta na njuno mesto, bosta potrebovala nekaj časa preden ju bosta v celoti zamenjala. Po tej poti, pravijo, odhajajo danes ljudje iz produkcije, postajajo kvalificirani delavci učenci, se pojavlja vprašanje skrajšanega delovnega časa, izrednih plačanih dopustov itd. Pojavlja pa se naposled tudi zaskrbljenost, kaj bo z njimi, ko se bodo vrnili (če se sploh bodo), kam z njimi, ko bodo njihova delovna mesta zasedena; pojavljajo se vprašanja, ki vsekakor niso brez vsakršnih osnov. Podjetju, čigar produkcija je odvisna od delovne sile, razumljivo, ne more biti vseeno, če se ta sila, grobo povedano, izgublja, če ima danes na nekem delovnem mestu strokovnjaka, ki ga bo jutri zamenjal »praktikant«, ne more mu biti vseeno zato, ker je njegova struktura in zakonitost taka, da ga sili navzgor, v vedno večjo produktivnost.

Na tej poti se torej srečujejo stališča posameznikov z interesi tovarne. Res je. Delovnim ljudem je treba omogočiti vsestranski duhovni razvoj in izobrazbo, in to jim naš demokratični sistem v celoti omogoča, podjetjem pa bi bilo potemtakem treba zagotoviti vsaj konstantno delovno silo in nemoteno proizvodnjo. Takšno je torej načelno stališče, teorija, praksa je drugačna, praksa je namreč v tem, da ekonomskega razvoja naše družbene stvarnosti ni mogoče gledati skozi ozko prizmo trenutnih in prehodnih razmer, temveč ga moramo gledati, če ga hočemo videti, v perspektivi jutrišnjega dne to je v njegovem organskem procesu in progresu. In v tej luči postanejo tudi stališča in interesi jasnejši, kajti oblikovanje duhovne fiziognomije družbe je prav tako proces, kar pomeni, da zahteva čas, preden pokaže svoj končni produkt.

dhr.

Iz življenja na naši vasi

Bitka za višje donose v KG Latkova vas

Posestvo Latkova vas je bilo ustanovljeno leta 1954. Začeli so z 8 ha zemlje. Živine ni bilo niti glave. Hmelja so imeli 3700 sadik. Istega leta v jeseni je bilo priključeno še del zemljišča splošnega ljudskega premoženja, ki ga je prej imelo posestvo Žovnek. Leta 1955 je dobilo posestvo LATKOVA VAS še KDZ ki sta šli v likvidacijo, Prekopa in Vransko. 1957. leta je bil še dodan obrat Kaplja, ki ga je prav tako poprej upravljalo posestvo Žovnek. Kasneje je dobilo posestvo še nekaj gozdov, tako da meri danes 228 ha, od tega je 145 ha obdelovalnih površin.

KG Latkova vas se je v glavnem oprijelo dveh panog: hmeljarstva in živinoreje. Hmelja je 120.000 sadik. Živine je tri sto glav od tega 125 krav, ostalo so pitanci in telice.

Krave so v odprtem hlevu v Preboldu, kjer imajo tudi naprave za strojno molžo. Poleg tega je v tem hlevu tudi prostor, vzrejališče telet do 5 mesecev. Plemenske telice so v Ojstrici v odprtem hlevu. V obratu Ojstrica ima KG Latkova vas urejene pregonske pašnike. Pitance od 6 mesecev naprej imajo na obratu Vransko. Tam pitajo naprej do 400 kg in od tod gre ta živina v prodajo.

Živina je sivorjave pasme. Največ so je nakupili na Primorskem. Z dobrim krmljenjem in ostalimi ukrepi so uspeli, da so molznost dvignili od 2200 na 3500 litrov letno.

V odprtem hlevu v Preboldu je 150 glav, v obratu Ojstrica 60 glav. Preuredili bodo tudi hleve na Vranskem, tam bo stalno pitališče mlade živine. Pitance do petih mesecev hranijo s posnetim mlekom in z močnimi krmili.

Ob odprtem hlevu v Preboldu so napravili dva provizorna silosa, v katera so že silirali 2500 centov sveže trave. Silaža je odlične kvalitete, živina jo rada je. Odprt hlev pa so uredili tako, da je polovica preurejena za prosto gibanje, druga polovica pa, da se živina priveže. Ugotovljeno je namreč, če je živina privezana, daje boljšo prirejo, kakor ona živina, ki se prosto giblje. Krave, ki niso privezane, se ne morejo pripravljati za ovimljanje, se slabše pripravljajo na telitev. Zato je posestvo sklenilo: mlajša živina v odprti, starejša v zaprti hlev. Po večletnih izkušnjah se mlada živina dobro obnese. Dokler niso bili hlevi urejeni, živina ni imela stalnih bivališč, premeščali so jo iz hleva v hlev in to največkrat v nepravem času, zato so krave izgubile na molznosti. Zdaj se je tudi to uredilo.

Tudi pri proizvodnji ostalih kultur: krme, poljskih pridelkov, uporablja posestvo sodobno agrotehniko, tako da se hektarski donos iz leta v leto dviga. Lani je bil pridelek hmelja zaradi hudega napada peronospore nekoliko manjši (15 centov). Letos predvidevajo, da se bo zvišal na 17 centov. Pri ostalih kulturah se prav tako dviga. Tako se je silažna koruza od prejšnjih 500 centov zvišala na 800 na ha. Trave: 1954. leta 42 centov, lani 86, letos pa preko 90 centov.

Posestvo ima 6 traktorjev, ki imajo vse potrebne priključke. Imajo kombajn za rezanje silaže. Spričo tolikšne mehanizacije jim je uspelo, da so stroji vprežno živino popolnoma nadomestili.

Na vseh treh obratih: Latkova vas, Kaplja, Vransko je stalno zaposlenih 67 delavcev, število se počasi manjša. Povprečna plača je okoli 13.000 din. Plačuje se po učinku, po enoti proizvoda. Storilnost se je s tem močno dvignila.

Sindikalno organizacijo so ustanovili takoj leta 1954, ki skozi vsa leta dobro dela in je v veliko pomoč upravi. V zimskem času organizira razna poučna, kulturna in strokovna predavanja. Nabavili so si tudi televizijski aparat. Sindikat skrbi tudi za sezonske delavce, da imajo lepo urejene sobe, v njih imajo tudi ozvočenje, imajo zadostno hrano in podobno. Sindikat sodeluje tudi pri sestavi tarifnih pravilnikov.

V začetku je predstavljal delavski svet celotni kolektiv, ker je bilo manj kot 30 delavcev. Leta 1956 pa se je število delavcev znatno povečalo, zato so izvolili 15-članski DS, ki od takrat upravlja celotno posestvo. Predsednik je tov. **Vlado Gorišek,** tehnični obratovodja posestva. Vsak obrat ima obratovodjo, ki odgovarja za uspešno delovanje obrata. V glavnem delajo s sezonsko delovno silo, ki prihaja večinoma iz Prekmurja. Obstaja tudi menza, v kateri se hranijo delavci, ki plačajo mesečno po 3800 din do 4000 din in za ta denar dobijo pet obrokov. Nekaj prispeva uprava.

Vse to kaže, da posestvo LATKOVA VAS dobro gospodari in da je na pravi poti resnično socialističnega gospodarstva.

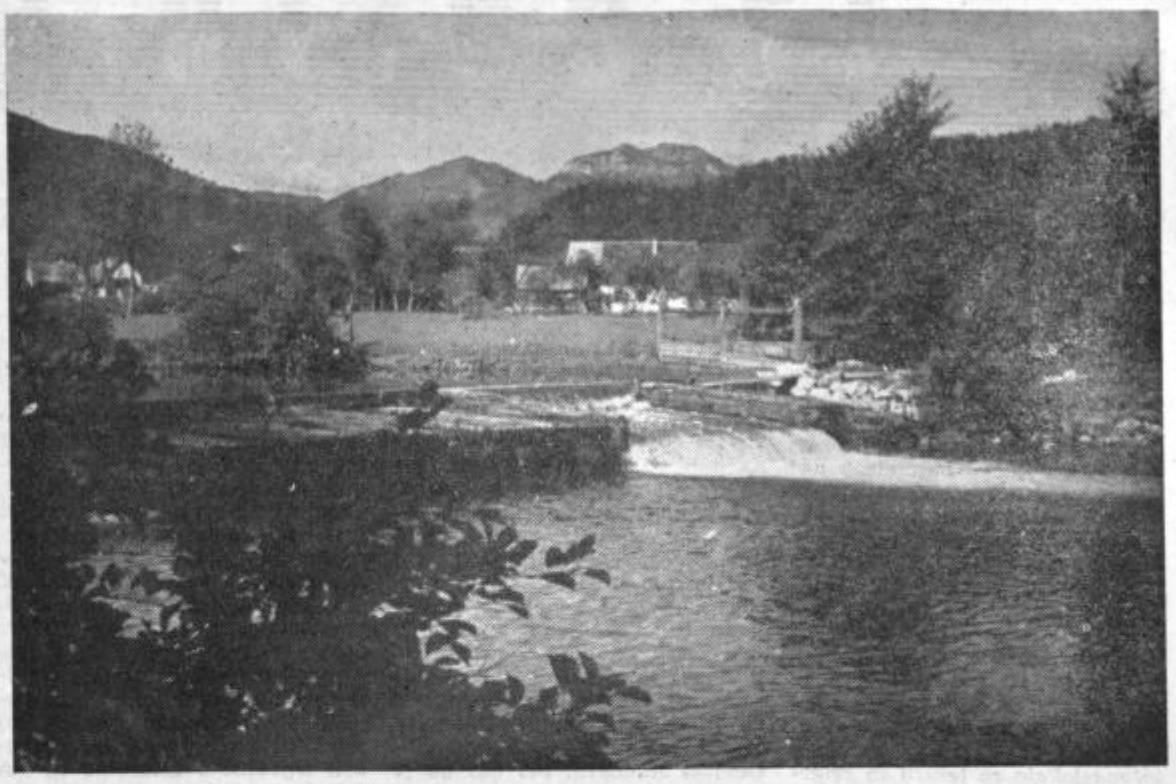

Prizor, ki se nudi ob vsakem koraku ob Dreti in očara. V Zadrečki dolini so vasi tudi še ohranile svoj podeželski značaj...

Za lepoto naših vasi

Morda bi bilo bolj prav, če bi arhitekt ali umetnik spregovorila o zadevi, ki sem jo načel. Vendar ni treba biti strokovnjak, da človek opazi, kako gre privlačnost in pristnost slovenske vasi od leta do leta po zlu. Se zdaleč privlačnosti naših krajev na podeželju ne kvarijo električne napeljave, toliko manj traktorji in kmetijski stroji. Daleč od tega, da bi zaostalost pomenila lepoto in romantiko. To je zlagana in škodljiva romantika, za katero je prav, da ji čas šteje zadnje zdihljaje.

Vendar je vas vas. Vaška hiša naj bo in ostane vaškega izgleda. Stolpnica spada na vas prav toliko, kakor svinjak v središče mesta. Toda po naših vaseh se je razpasla pravcata tekma po »modernizaciji«. Ljudje prezidavajo hiše, ustvarjajo spačke. Okna na tipičnih kmečkih hišah je vrsta lastnikov zamenjala s trokrilnimi. Namesto tipičnih vežnih vrat, težkih in dostikrat prav umetniško izdelanih, so danes mnogokje stekLena vrata. Na strehah se šopirijo »kukrli« in podobno.

V nasprotju s pričakovanji pa so izginile z oken rože, tudi po vrtovih jih je vedno manj. Včasih so rekli: Po rožah se pozna kakšne ženske in dekleta so pri hiši.

V naši domovini dobiva turizem vse večjo veljavo. Mnogo tujcev in domačih turistov si želi prav vaškega okolja. Toda kako zelo je razočaran, ko mu zjutraj ptičje petje preglušijo drdranje žaluzij, ko mu je neprijeten vonj po gnoju, ki pa še vedno ni izginil izpred hiš in z vaških cest, da slutiti, da je na vasi.

Kaj nam mar turizem. Mi kmetujemo. Kaj imamo od tujcev, ki delajo dobičke le gostilnam? Tako boste rekli.

O, še zelo mar nam mora biti. Denar, ki je stekel v skupno blagajno občine je dragocen. Turizem prodaja zrak, vodo, pejsaže. To nas nič ne stane, občinska skupnost pa si lahko s pridom opomore.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri trgovskem podjetju »AVTOMOTOR« Celje razpisuje delovno mesto

referenta za splošne zadeve

Pogoji: ekonomist z večletno prakso. Nastop takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku.

Mlačev je za kmetovalca najbolj radostno opravilo, zlasti če je žito dobro obrodilo, če so poželi težko klasje in če snopje ni smetljivo. Dandanes kombajni marsikje opravijo vse hkrati, kar je tudi ceneje in bolje opravljeno. Drugod ropotajo v teh dneh sodobne mlatilnice a le redkokje se mlačev zavleče na več dni, če mlatilnico poganja par volov. A mlačev na »cepe«, to je bržčas res samo še muzejska zadeva.

Korak za korakom naprej

Pogovor v opekarni Gornja vas

Eno izmed občinskih podjetij na območju Prebolda je OPEKARNA Gornja vas, ki stoji v skritem zatišju med Gornjo vasjo in Matkami. Lep je ta prostor. Vse naokrog gozdovi, v sredini pa siva stavba z visokim dimnikom in okoli nje stoje dolge, odprte barake, kjer se suši opeka.

Ni skoraj naselja, kjer bi se ne gradilo. Da, povsod se gradi. Tu se dvigajo nove tovarne, tam novi stanovanjski bloki, spet drugje zadružni hlevi ali pa si zasebnik ustvarja dolgoletni sen — družinsko stanovanje. Ponekod je gradnja v končni fazi, nekje je v sredini, v največjem razmahu in zaletu, spet drugod se nakazujejo temelji, kjer bo čez leto ali dve stalo zidano poslopje. Vsi kličejo in ti klici so skoraj zahteva: opeka, opeka, opeka! Res je, opeka je pri gradnji najvažnejša. Nikoli je ni dovolj. In čestokrat se zgodi, da kdo, ki ne pride takoj na vrsto, sakramentira: Hudiča, ilovice je vendar dovolj, opeke pa od nikoder! Kaj le mečkajo naše opekarne!

Temu pa ni tako. Da je to res, se ustavimo v eni izmed vedno preobremenjenih podjetjih, v Opekarni Gornja vas.

Upravnika, tovariša Cijana, sem našel, ko je pregledoval nek stroj. Napeto je gledal v mehanizem in prikimaval: Bo, dobro dela. In ko sem videl njegov zadovoljen obraz, sem ga vprašal: »Je to nov stroj?« »Mhm!« je potrdil. »Imeli smo veliko rekonsrtukcijo v našem podjetju. Kar poglej, tovariš, tam že čaka traktor. In tam zadaj voz. To gre dan za dnem. Vsi hočejo opeko. Vsi bi bili radi prvi. Potem je zamera. Vsem je težko ustreči. Ne dá se, res ne. Več ko delati se ne dá. Naše podjetje je še zmeraj vse preveč odvisno od človeških rok. Mehanizacije je še vedno občutno premalo.«

Pri vsem »tarnanju« pa sem na njegovem obrazu le opazil zadovoljen smehljaj.

»Hm,« je začel. »Povečati proizvodnjo. Kako? Brez rekonstrukcije, ne da bi nabavili nove, prepotrebne stroje, ne bo šlo. Tri in pol milijona investicij s strani občine, milijon in pol z lastnimi sredstvi. Se pravi, pet milijonov. S tovarno DALIT iz Daruvara smo bili dogovorjeni za leto devetinpetdeseto. Stvar se je zavlekla. No, letos gre stvar h kraju. Imamo nov opekarski stroj 350, fine in grobe valje, krožni dodajalec. Rezultat? Proizvodnja se je povečala skoraj za 50 %! Zidna opeka je preizkušena. Se pravi, odgovarja. Preizkusili smo tudi nekaj vrst votlakov. Z njimi si nismo na čistem. Pri žganju v peči močno razpokajo, ali pa jih popolnoma raznese. Torej je problem v peči. Upam, da bomo tudi tej reči prišli do dna.

Prišlo je nekaj strank, ene umirjene, druge nataknjene. Tovariš upravnik je pojasnjeval, dokazoval. Opeke še zmeraj premalo.«

»Sicer pa,« je nadaljeval tovariš Cijan, »treba je potrpljenja, treba je trdega dela. Naš kolektiv se tega v polni meri zaveda. Saj smo z lastnimi sredstvo obnovili stavbo. Tu nekaj dozidali, tam prestavili. Morali smo si postaviti lasten transformator. In sredstva zanj? Morali smo vzeti iz našega, lastnega žepa! Vendar upam, šlo bo. Mora iti. Stalnih delavcev je dvanajst, enajst pa je sezonskih. Povprečna plača je okoli deset tisoč. Ni veliko, res ne. Tudi v tem pogledu bo treba nekaj storiti. Imamo obratni DS in ekipo varnostne zaščite. In bodočnost? Hm, popravili bomo peč in skušali dobaviti avtomate za kurjenje. In še in še.«

Tako je. Korak za korakom naprej. In želeti je, da bi na poti k dokončni uresničitvi ne bilo preveč zaprek. Ne pri mehanizaciji podjetja, ne pri zboljšanju gmotnega položaja delavcev. Saj je in bo opeka eden izmed tistih artiklov, ki je povsod hudo iskan.

Žena • dom • družina

OSTANKI JEDI

Poleti je bolj kakor ob drugih letnih časih nevarno pogrevati nekatera jedila, prav tako jih je nevarno pripravljati vnaprej. Za gospodinjstva, ki premorejo hladilnik seveda to ne velja. Vendar poglejmo, katerih jedi poleti ne pogrevamo, niti jih ne hranimo doma.

Nikakor ne pogrevajmo krompirja, rib in gob. V teh jedilih se razkrajajo beljakovine, ki postanejo tako zdravju škodljive. Sveže pečeno ali kuhano ribo mariniramo, vendar jo kmalu porabimo. Poleti nikakor ne hranjujmo krompirjeve solate.

Zmleto meso uporabimo takoj po tem, ko ga prinesemo iz mesnice domov. Dostop zraka je pri takšnem mesu omogočen do vsakega majhnega koščka in se zato hitreje kvari kakor meso v komadu.

Jedi iz jajc, majoneza, jajčne kreme hranimo lahko nekaj časa le na temnem in hladnem prostoru, vendar je tudi pri teh jedeh najbolje, da jih ponudimo takoj.

MRAVLJE V STANOVANJU

Mravlje v stanovanju so pogosta nadloga in jih je zelo težko uničiti. Tudi DDT jih ne prežene, ker se mestu, kjer smo ga posuli, izognejo in naredijo svojo stezo drugje. Lahko pa preprečimo, da nam ne lezejo h kruhu, pecivu in drugim jedem, če poleg teh jedi položimo prerezan paradižnik. Paradižnikovega vonja namreč ne prenesejo in pustijo tudi jedi v njegovi bližini pri miru.

RDECILO NA USTNICAH

Zadnja leta živo rdeč rouge za ustnice ni bil moderen, pač pa se je iz leta v leto bolj uveljavljala lila barva, ki je lani prešla že v malone modrikasto. Zato smo se poleg lila rouga posluževale še belega, ki smo ga namazale pod barvasti rouge. — Letošnje modne napovedi so postavile na prvo mesto spet živo rdečo barvo rouga, brez vsakega lila odtenka. Kakor izgleda pa si je svetla lila barva pridobila simpatije žena (ali pa mož), kajti kljub modnim napovedim se žene rougirajo še vedno z lila rougeom, predvsem v Italiji in v Nemčiji. Zaradi modnih smernic letošnjega leta pa imajo žene proste roke in lahko izbirajo barvo rougea, ki najbolj pristoja njihovemu obrazu. Tudi naše tovarne kozmetičnih preparatov so s precejšnjo zamudo dale na trg bel rouge za ustnice in barva ustnic, ki je bila moderna pred letom ali dvema se je razen pri redkih izbrankah pojavila šele preteklo zimo. Zato se ji naše žene brzkone še ne bodo takoj odrekle. Vendar, če želite biti rougirane prav po sedanji modi, saj rdečega rouga imajo drogerije dovolj, saj ga vsa zadnja leta žene niso kupovale toliko kolikor so ga izdelovale tovarne.

Barve v kuhinji

Že pred leti so Američani izvršili vrsto zanimivih statistik v gospodinjstvih. Vse te statistike so bile več ali manj same sebi namen, ena izmed njih pa je le povzročila precejšnje prekucije. To je bila statistika o razbiti posodi.

O vplivu barv se je že precej pisalo in govorilo. Statistike pa so pokazale presenetljivo dejstvo, da se znatno več posode razbije v gospodinjstvih, kjer imajo kuhinjsko posodo rdeče barve, kakor pa tam, kjer je posoda zelena ali modra in, da se nadalje razbije več posode tam, kjer je posoda izrazitih barv, kakor pa v kuhinjah, kjer imajo aluminijasto posodo ali obarvano s svetlimi pastelnimi barvami. — Rezultat teh ugotovitev je bil najprej prodor pastelnih barv v kuhinje. Pohištvo, stene, zavese in posoda, vse je bilo v nežnih pastelnih barvah. Nova statistika je sedaj ugotovila, da se v »pastelnih« kuhinjah razbije le 20% od prejšnjega števila razbite posode. Omenim naj še, da je bil odziv gospodinj velik, saj so takoj po izidu prve statistike kupovale le svetlo kuhinjsko posodo in so marsikje tudi takoj prebarvale v kuhinjah vse od vrat do stolčka v kotu.

Pri nas nismo tako podvrženi ugotovitvam statistik in zato ne bomo že jutri izločili živo barvaste emajlirane posode. Vendar pa teh ugotovitev naj ne bi prezrli, niti mi, niti izdelovalci kuhinjske posode in gospodinjske opreme. Vsekakor so kuhinje opremljene s pohištvom pastelnih barv lepše in prijaznejše.

GOSPODINJSKA KNJIŽNICA

Centralni zavod za pospeševanje gospodinjstva v Ljubljani je izdal vrsto publikacij, ki naj vse kot pripomočki služijo gospodinjam. Stalna publikacija je revija Sodobno gospodinjstvo, izhaja vsak mesec in je edina publikacija te vrste v državi.

Za vsako gospodinjstvo pa so potrebne še brošure: Prehrana predšolskih otrok, Preprosta kosila, Koline, ABC pletenja, 100 pletenih vzorcev, Kvačkanje, Kuhinja — načrtovanje in oprema, Pranje in likanje, Obrati družbene prehrane.

Poleg teh je pri Zavodu izšla še zbirka diet, ki so jo sestavili priznani specialisti za obravnavane bolezni.

MANEKEN št. 7-8

Sedma in osma številka Manekena je še vedno v znamenju poletja. Prinaša vrsto modelov poletnih oblek pod naslovi: v sončnem in oblačnem vremenu, Tekmovanje črtastega blaga, To poletje, Izlet v juliju in avgustu, Usmerjene obleke. Obleke, katerim daje sedanja moda precej veljave, in drugimi. Poleg tega najdemo v Manekenu tudi tokrat kozmetične nasvete, nekaj o sončnih očalih ter nasvet, kako si naredimo ogrlico za 50 dinarjev. Maneken prinaša poleg tega še prispevek o abstraktnih vzorcih na italijanskih kopalnih oblekah. Poleg modnega kurirja najdemo še prispevek pod naslovom »Kadar izberemo blago in kroj polnejšim in starejšim postavam« in končno prispevek, ki nas pripravlja na bližajočo jesen »Spomnimo se še na kostim in izbirajmo pred jesenjo.« Otroško modo gledamo »Skozi priprta šolska vrata,« moška moda pa je še v znamenju poletja (moško obleko večkrat zamenja tudi srajca ukrojena kot suknjič).

IZ CELJA IN ZALEDJA

MALI INTERVJU

Šmarska trgovina je na pravi poti

Šmarje pri Jelšah je občinsko upravno središče, ki se naglo razvija. Končno je z novo obsotelsko progo pridobilo zvezo s širokim zaledjem daleč v obsotelsko dolino. Promet v trgovini vidno narašča, kar je z zadovoljstvom poudaril v prijetnem kramljanju direktor trg. podjetja »Šmarje«. Podjetje ima trenutno 12 poslovalnic. Razvoj pa narekuje v samem Šmarju vsaj štiri prodajalne, in sicer: 2 špecerijski trgovini, od katerih že ena posluje nonstop, kar se je zelo obneslo, druga pa je urejena delno v samopostrežno trgovino; poleg teh pa še ločena lokala za tekstil in železnino z električnimi potrebščinami. Tekstilni lokal je že ustrezno urejen.

Direktor Miloš Klanjšek je dejal: »Letos je okrog 15 odstotkov večji promet kot lani, v mesecu dni je porasel za 3,000.000 din. Vse to narekuje, da moramo preurediti trgovino v Šmarju, predvsem pa pripraviti primerne prostore. Čimprej moramo obnoviti lokal »Živila« in ga usposobiti za delno samopostrežbo. Prav tako nameravamo že letos ustanoviti poslovalnico v Lembergu, ki ne more biti brez trgovine, saj je to večje naselje s šolo.

Povedati moram še to, da je to podjetje nastalo po združitvi manjših trgovin junija 1959, ko je tudi od kmetijskih zadrug prevzelo 6 poslovalnic. Danes imamo težave predvsem z nekaterimi prostori, ki so zanemarjeni in jih nihče ni obnavljal, pa se sanitarna inšpekcija upravičeno »spotika« obnje. Tako so slabi prostori v Sladki gori, Grobelnem, Pečici pa tudi v Sodni vasi, kjer je zaradi naraščajočega prometa lokal predvsem pretesen.

Z osnovnimi sredstvi je pa križ! Naše mlado podjetje nima dovolj sredstev za nabavo, a dogaja se nam, da nam v lokalih v Pristavi in Kristan vrhu hočejo odvzeti tehtnice. Prej je bila trgovina v upravljanju kmetijskih zadrug, ki si zdaj laste osnovna sredstva. Menim, da to le ni pravilno, posebno še, če je tehtnica last splošnega ljudskega premoženja. Trgovine brez tehtnic vsekakor ne moremo imeti.

Saj se trudimo. Samo v lanskem letu smo odvedli v sklad za investicije 1 milijon. Tako pa spet ni, da bi kar čez noč razpolagali s sredstvi za vse.

Zanimajo vas potrošniški sveti? Hm, težko kaj porečem. Vsekakor tu v Šmarju ne kažejo dosti življenja, čeprav bi bilo potrebno in bi vsi to želeli. Čudno ste se nasmehnili, da, pa je že tako. Toda naš delavski svet in upravni odbor, ki sta bila pred nedavnim ustanovljena, si prizadevata, da bi pospešila razvoj šmarske trgovine. Tudi z nagrajevanjem po učinku skušamo doseči izboljšanje. Podlaga je promet, kar pa ugotavljamo za vsako poslovalnico posebej. S poslovodji imamo pogodbe, sami so neposredno vezani za nabavo blaga, a knjigovodstvo vodi nad vsako poslovalnico še posamezno evidenco o realizaciji in stroških. Bistvena elementa sta tudi zaloga in koeficient obračanja. Ne, odmaknjene poslovalnice niso zaradi tega prikrajšane. Res je, da imamo predvsem v Vinskem vrhu in Pečici trgovine zgolj zaradi krajevnih potreb, toda za uslužbence v teh imamo poseben ključ obračunavanja. Od dohodkov ostalih poslovalnic odvajamo 2 odstotka v rezervni sklad za kritje.

Človek je vsekakor prvi in moramo skrbeti zanj, če hočemo, da bo prizadeven delavec. Omogočiti mu moramo, da si utrjuje življenjski standard. Pri nas pa je težko predvsem še zaradi stanovanj za uslužbence. Računovodja z družino mora zaenkrat stanovati v sobi gostinskega podjetja in nam prav gotovo uide, če ne dobi primernega stanovanja. To pa je vprašanje, ki ga sami ne moremo rešiti, a vendar mora biti rešeno.«

Kljub vsem težavam je direktor Klanjšek vedro razpoložen že ob prvih uspehih. Dobro ve, da z novimi zvezami, ki jih je dobilo Šmarje, narašča promet in se utrjuje šmarska trgovina. V gornjem delu Šmarja rastejo lepe stanovanjske hišice kot gobe po dežju in tu bodo spet ustanovili poseben špecerijski lokal. Izbira blaga bo vedno večja in s tem se bo Šmarje kot upravno središče občine razvijalo tudi v gospodarsko posredovalno središče. Posebno pravilno je, da bodo osnovali trgovine z železnino in podobnim materialom, za kar so potrošniki doslej bili vezani samo na Celje. Potrošniški sveti pa se naj le razgibajo, da bodo sodelovali v trgovini, ki mora biti predvsem po željah in okusu potrošnikov samih.

S.

REZERVIRANO...

Bili so na dopustu. Vse je bilo lepo in prav, razen... Da, razen ko so se vračali domov. Prevoz z Raba je do Reke še kar nekako vzdržno minil ;bila je sicer gneča, ki pa ob občudovanju prekrasno oblečenih gostov iz inozemstva, ki so glede na to precej oblastni, kar mine. Bo pa boljše na vlaku, si de on, ter žalostno pogleduje svojo ženko, ki ima naslonjena na ograjo, še ravno toliko prostora, da se obrača za otrokoma, ki nista popolnoma nič utrujena in ki pošteno preizkušata vzdržnost ladje. Saj bomo kmalu v Reki mu čez nekaj glav zakliče ona in še poudari, da bodo z brzcem hitro doma.

Reka. Reška postaja. Kje stoji brzovlak za Maribor, povprašata prvega železničarja. Tam, in nedoločeno pokaže z roko. Ker pa je na vsako vprašanje stal vlak drugje, sta se kar sama odločila, da ga brez pomoči poiščeta. Zakaj le nimajo tudi tu tako urejeno, da bi, tako kot v Ljubljani ali Zagrebu, določili vlak kar po tirih, si dopovedujeta.

Končno je vlak pred njima in še prazen. Izberi si sedeže pri oknu zaradi otrok, še predlaga on. Prav, mu tudi ona pritrdi, ter premišljuje kako bo med spanjem prevozila te kilometre do doma. Zaradi varnosti naskočijo kar prvi vagon, toda rezultat — zaklenjen. — Vrata se ne vdajo niti na tem, niti na ostalih vagonih. On robanti, ona se razburja. Najmlajši izmed potujočih se oglasi: mamica, kaj pa so to za eni papirčki na oknih. Mamico ta trenutek še prav nič ne zanimajo takšni papirčki, pač pa malo kasneje, ko jih mimoidoči železničar previdno pripravi na to, da je cel in to popolnoma cel vlak rezerviran za goste iz Nemčije, ter da store najbolje, če v restavraciji počakajo na potniškega, ki odpelje čez nekaj ur in ki tudi vozi nekaj ur več...

Pri razburjeni zakonski dvojici se nabere večje število sotrpinov, ki so po voznem redu računali na hitro vožnjo in sedaj z vso vnemo pomagajo besedno obdelovati ubogega železničarja, ki pa seveda ni kriv.

Da stvar ne postane hujšega značaja so vendarle priklopili še vagon posebej za domače potnike, kjer se pa ni dalo nič rezervirati, ker je bil poln do stropa.

Džela Ribič

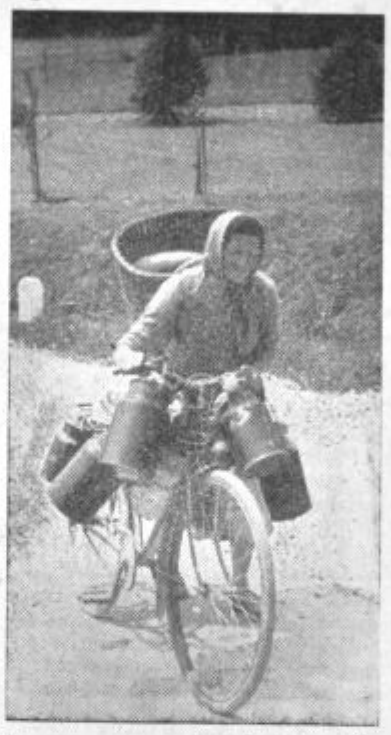

Nasvet...

Srečal sem jo pod klancem. Stopila je s kolesa in krenila s počasnimi, trudnimi koraki navkreber.

— Ali zmorete vse to prepeljati na kolesu?

— Težko je, pa vendar gre, je potožila.

Ko sem jo spomnil, da je vožnja s tako obloženim kolesom nevarna, je spet zmajala z glavo. Bržkone ni nikoli pomislila na to, da spravlja zaradi tega v nevarnost sebe, pa tudi druge koristnike ceste.

Vsako jutro ima na kolesu obešenih toliko posod za mleko, na rami pa še koš...

Vsako jutro se tako pripelje iz Šmartnega v Rožni dolini.

Ne gre za to, da bi ji nagajali. Ne, dobro ji hočemo. Zato ji priporočamo, da si zaradi večje varnosti med vožnjo raje umisli prikolico... Ta nasvet pa naj ne velja samo njej, tudi vsem ostalim, ki se vozijo na približno enako obloženih dvokolesih...

Priznanje delovne dobe v konjiški občini

Komisija za priznavanje delovne dobe pri konjiški občini reši vsak mesec okoli 20 primerov posameznikov, ki tega še nimajo urejenega. Zelo redki so taki, ki imajo kot dokazila stare delavske knjige, dekrete in druge originalne dokumente, iz katerih je celotna delovna doba v celoti razvidna. V večini primerov išče komisija tudi podatke o socialnem zavarovanju od republiškega zavoda v Ljubljani. Seveda jih ta ne poseduje v celoti, toda iz tistih, ki so na razpolago, se vidi, da so v letih pred vojno zasebni delodajalci svoje zaposlene delavce odjavljali tudi čez nedeljo ali za nekaj dni, ko so delali na lažjih delih. Tako imajo nekateri v enem letu več prekinitev, ki jih praktično ni bilo. Komisiji pa to nalaga, da mora preko prič ugotoviti dejansko zaposlenost.

Precej težav povzroča tudi iskanje zapisnikov o zaslišanju prič iz drugih občin. Tam, kjer pri tem pomagajo uprave podjetij svojim zaposlenim, je mnogo laže kot tam, kjer gre poslovanje le uradno preko občine. Iz vloženih zahtevkov, ki prihajajo skoraj vsak dan v roke komisiji pa se vidi, da imajo zaposleni delavci v občini še precej neurejeno svojo delovno dobo. Seveda so po sedanjih predpisih prikrajšani tudi pri dopustu, nekateri pa to opazijo šele takrat, ko zbirajo dokumente za upokojitev.

L. V.

Delavski svet podjetja »ZLATARNA« Celje, razpisuje naslednja delovna mesta:

1 VKOVALCA

1 GRAVERJA

1 ZLATARJA

KRONIKA NESREČ

ENOLETNA MARIJA

N. iz Rogaške Slatine se je opekla z vročim mlekom.

BRAT JE ZABODEL BRATA V PRETEPU

Stanko Drofenik iz Nezbiž pri Rogaški Slatini se je sprl s svojim bratom. Med prepirom ga je zabodel z nožem v roko in nogo.

V PRETEPU ZABODEN

Ta teden se je pri Tomažu v okolici Vojnika pripetila še ena podobna nesreča. V pretepu so zabodli v hrbet Alojza Vidmarja.

ZASTRUPITEV S PLINOM

Andrej Savski in Ivan Jamnikar iz Celja sta se pri delu v Tovarni emajlirane posode zastrupila s plinom. Zdravita se v celjski bolnišnici.

NESREČNI PADCI

Franc Žvar, doma iz Celja, je nesrečno padel in si težje poškodoval nogo. Mirko Tubič je v opekarni na Hudinji padel pod vagonček, s katerim prevažajo opeko po tovarni. Pri nesreči si je poškodoval hrbtenico.

S CESTE V IZLOŽBO

Srečko Černe, doma iz okolice Ruš, se je v Vojniku z motorjem zaletel v izložbeno okno. Težje si je poškodoval nogo in prsni koš.

SE VEDNO PRETEPI

V pretepu so težje poškodovali Jožeta Jeseničnika iz Brezen pri Vitanju. V Lisičnem pa je bil prav tako v pretepu težje poškodovan po glavi Jože Podgoršek.

NESREČA V PODJETJU »SAVINJA«

V lesnem skladišču lesno industrijskega podjetja Savinja na Spodnji Hudinji je stroj med delom poškodoval roko delavcu Jožetu Volavšku iz Trnovelj.

KONJ JE BRCNIL

v trebuh Alojzijo Florjan iz Kaple pri Taboru, pri čemer jo je zelo hudo poškodoval.

NESREČA S STEKLOM

Ivan Javše, doma iz Podvrha pri Braslovčah, je rezal okensko steklo. Pri tem se je tako nerodno urezal, da si je prerezal žile na roki.

Cestar o cesti

S prijateljem sva se peljala na »Galebu« po obsotelski cesti. Ne, naš Vinovšek ni strahopeten, saj ima celo vozniški izpit v žepu, pa se me je krepko držal z zadnjega sedeža. Cesta je namreč jamasta, grebenasta, rebrasta, peskovita, skratka vse prej kakor pripravna za udobno vožnjo. Tudi promet je gost, da se venomer dviga prah, ki je prav debelo legel na naše obraze in obleke. Kolega je potiho sikal skozi zobe kletvice, navsezadnje pa že tudi smeh, ko se je vdal v rahlo akrobatsko vožnjo. Blizu Imenega pa sva zagledala cestarja, ki se je ves prepoten ubadal v jarku. (Nekateri hudobni jeziki sicer pravijo, da so cestarji bolj poredko prepoteni zaradi dela na cesti.) Cestar Žučko je dejansko krepko migal.

»Pridni ste. Toda povejte nam, čemu imate tod tako slabe ceste?« sem ga prijazno pobaral.

Začudeno se je napol vzravnal, mežikaje pogledal postrani in v narečju požebral: »To pa res nevümno sprašüjete! Kok' ne bo, ko pa je avtov petkrat več ko pa pred leti. Pa še ti vojaški so jo razrükali, ko so progo gradili.«

»To je že res,« sem povzel. »Toda zdaj bi jo že morali urediti, da bi bila sposobna za kulturni promet.«

»Kapa, ko bi jo mogli. Samo mi cestarji ne bomo nič rihtali. Tu nič druga ne pomaga ko asfalt. Ka bi pa radi, da me tok sprašüjete?«

»Lepo cesto, čisto nič drugega. Vsa zadnja me že boli,« se je nasmehnil prijatelj.

Bežno srečanje s cestarjem je povedalo vse. Ceste na Šmarskem — v Obsotelju zdaleka ne ustrezajo tehničnemu napredku, ki ga je dosegla avtomobilska industrija. Petkrat več vozil na cesti, to niso mačje solze! Slabe ceste so večkrat krive tudi prometnih nesreč, zato tudi ni čudno, če voznik, ki se mu vozilo smili, večkrat skrene na levo, da se izogne jarku, grobemu kamenju in stori prometni prekršek. Da, misliti bomo morali poleg novih »Fičotov« tudi na nove ceste.

S.

Planinsko kočo gradijo

Kolektiv usnjarskega kombinata Konus v Konjicah je že lani pričel s pripravami za gradnjo planinske koče na Rogli. Ker do mesta, kjer bo stala, ni primerne dovozne poti, je sedaj tam zaposlenih več delavcev, ki jo bodo uredili tako, da bo sposobna tudi za prevoz s težjimi kamioni.

Računajo, da bodo letos dogradili tudi temelje za novo kočo, ki bo stala v bližini razglednega stolpa. Za letovanje članov kolektiva bo zelo primerna, v potrebi pa bodo del njenih kapacitet v zamenjavo oddali tudi tistim kolektivom, ki imajo svoje domove ob morju.

V. k.

Celjski trg

Krompir 24—30 (30—35), čebula 50—60 (60—80), česen 100 (140—200), visok stročji fižol 70 (70—80) nizek stročji fižol — (60—70), solata 50 (60—100), špinača — (100—150), ohrovt 25 (30), peteršilj 80—130 (80—120) zelena — (100), koleraba — (30—40), pesa 25—40 (40), korenje 30—60 (40—60), zelje belo glavnato 20—24 (20—50), rdeče glavnato zelje 28—30 (60), kislo zelje — (50), grah — (100—120) sladki grah — (100—120), rabarbara — (80—100), sveže gobe — (100—350), paradižnik 60 (70), paprika 60 (—), jabolka 44—46 (40—60), hruške 50 (50—80), borovnice — (150), marelice 160 (—), breskve 100—130 130—150), jagode — (400), kumare 50 (50—80), kumare za vlaganje — (80—130), cvetača — (60—120), mleko — (36), skuta — (160), smetana — (240), maslo — (600—760), bučke 25 (25—30), jajca 22 (20—22), slive — (60—70), ringlo — (70—80), češplje 80 (80—100), grozdje 160 (—), melancane 80 (80—100), robide — (300), lubenice 54—56 (60).

Trg je bil v zadnjem tednu dobro preskrbljen, predvsem z zelenjavo in sadjem, vendar je bila predvsem solata slaba in draga. Slej ko prej še primanjkuje mleka in mlečnih izdelkov, perutnine in jaje.

Gibanje prebivalstva

V času od 30 julija do 6. avgusta 1960 so v celjski bolnišnici rodile:

Danijela Hudej, gospodinja iz Petrovč — Dušana. Marija Medved, gospodinja iz Kristan vrha — Darinko. Marija Hribernik, gospodinjska pomočnica iz Mozirja — Gašperja. Marija Lukman, administratorka iz Soštanja — Damjana. Bosiljka Vuković, delavka iz Trnovelj pri Celju — Sonjo. Ernestina Nagode, blagajnik iz Loč p. Poljčanah — Vlasto. Marija Slatinek, polj. delavka iz Skomarja — Franca. Stefanija Kožuh, gospodinja iz Orešja nad Sevnico — Bredo. Ivana Plavčak, gospodinja iz Donačke gore — Verico. Hedvika Kralj, gospodinja iz Stranic — Bojana. Marija Vasle, poljedelska delavka iz Založ — Marijo. Matilda Kelher, gospodinja iz Škal — Milana. Emilija Pintar, gospodinja iz Dobriše vasi — Dragota. Stefanija Hriberšek, gospodinja iz Rifengozda — Rozalijo. Ivana Zupančič, gospodinja iz Lok — Marto. Liljana Pusar, knjigovodja iz Šmarja p. Jelšah — Srečka. Erika Cerjak, tkalka iz Griž — Tatjano. Cecilija Bučar, delavka iz Pongraca — Danila. Alojzija Tavčar, frizerka iz Mozirja — Tomislava. Marija Belak, šivilja iz Stor — Marijo. Nada Laubič, gospodinja iz Dramelj — Sonjo. Alojzija Kumerički, gospodinja iz Lopate — Edvarda. Justina Pintar, gospodinja iz Zagaja p. Ponikvi — Franca. Ana Kragolnik, nameščenka iz Celja — Aleksandra. Frančiška Cimerman, delavka iz Stor — Vilka. Ana Zajc, gospodinja iz Braslovč — Ireno. Anastazija Zibert, šivilja iz Loga — Vlasto. Stanislava Starc, gospodinja iz Rečice — Milana. Zora Srebot, pismonoša iz Verpet — Bojana. Ana Kumberger, delavka iz Laškega — Bojana. Marija Podpečan, gospodinja iz Velenja — Romano. Marija Antolič, gospodinja iz Gor. Plemenščine — Josipa. Ema Kroflič, poljedelska delavka iz Dola pod Gojko — Miro. Stefanija Kvartič, gospodinja iz Skal — Mileno. Ivana Krašovic, šivilja iz Brega p. Polzeli — Janeza. Ana Kroflič, delavka iz Vojnika — Ivanko. Olga Rebernak, gospodinja iz Zbelovega — Borisa. Marjeta Dvoršak, trg. pomočnica iz Velenja — Matjaža. Stefanija Vanovšek, gospodinja iz Bevč — Ivana. Marija Jevšenak, gospodinja iz Žič — Marjanco. Marija Jakop, gospodinja iz Dola pod Gojko — Srečka.

Poročili so se:

Anton Cvirn, upokojenec iz Potoške vasi in Ana Jus, gospodinja iz Stor. Valentin Lenko, delavec iz Košnice in Matilda Mavrič, poljedelka iz Florjana p. Gornjem gradu. Mirko Plevčak, uslužbenec iz Celja in Ivana Okorn, trg. pomočnica iz Griž. Rudolf Kiker, pek iz Celja in Marta Selič, strojepiska iz Zabukovice. Ivan Pirnat, študent iz Radegunde in Vida Novak, kuharica iz Vrbja. Franc Rojc, knjigovez in Marija-Magdalena Kok, trgovska pomočnica, oba iz Celja.

Umrli:

Kristina Trbežnik, gospodinja iz Jelovega, stara 65 let. Ivan Robida, otrok iz Liboj, star 7 mesecev. Jurij Sovinc, posestnik iz Zagaja, star 44 let. Stefan Boršič, delavec iz Miljane, star 48 let. Ivanka Kostanšek, upokojenka iz Vojnika, stara 69 let. Rajko Vodeb, otrok iz Gorice p. Slivnici, star 6 mesecev. Marija Prekoršek, poljska delavka iz Vojnika, stara 59 let. Jože Lilek, klepar iz Ratanske vasi, star 56 let. Elizabeta Vuga, vzdrževana oseba iz Turna, stara 19 let.

Taborniki iz Prebolda so taborili

To je bilo veselja, vriska, smeha in zadovoljstva, ko so pionirji-taborniki zvedeli za veselo novico: tudi letos bomo taborili!

Kar je res, je res. Preboldski taborniki so pridni, marljivi in če se da, kar najbolj iznajdljivi. Imajo tečaje, pohode, spoznavajo naravo, skratka, delajo kot mravlje. In za delo dobivajo tudi priznanja. Dobili so republiški prehodni pokal za leto 1959/60! Hm, to zares niso mačje solze. Da, krepko jim stisnimo roko: Čestitamo!

Lani so izvedli prvo samostojno taborjenje. Prelepo je bilo kratkih deset dni v kotlinici za Seščami. In že takrat so imeli kar sedem lastnih šotorov, četvorčkov!

No, letos so se preselili drugam. Šli so med visoke jagnede v zatišje Malih Braslovč. In to z novim praporom, ki so ga razvili ob priliki slavja pionirskega dne. Prostor prekrasen. In na tem tihem, romantičnem kotičku so se zabelile platnene hišice, vanje pa se je za štirinajst dni vselilo petdeset mladih ljudi in sedem članov vodstva. Lep napredek. Lani jih je taborilo petindvajset, letos petdeset. In prihodnje leto? Kaj vemo. Mogoče se jih bo v dveh izmenah zvrstilo tudi sto.

Štirinajst dni zlate svobode, prostosti, nepozabnih spominov. Prišli so beli in nežni, vračali so se zagoreli in ožarjeni od prekipevajoče radosti, sprostitve. Da, lepo je živeti v naravi. V takem taboru, kakršnega so imeli preboldski taborniki. Vsak tabornik je prispeval samo sto din na dan in je bil za to deležen kar petih krepkih, izdatnih obrokov. Nekaj pomoči je dal okrajni staršinski svet, največ pa so si pomagali z lastnimi sredstvi. Tako je. Tabornik ne pozna razsipnosti, biti mora skromen. In vendar je v tej skromnosti toliko vedrine, da se nekaj takega z besedami težko napiše. Taborni ognji, pohodi, kopanje v iskrivi Savinji, gozdovniška šola, življenje v kolektivu, desetine vedrih iger in še in še.

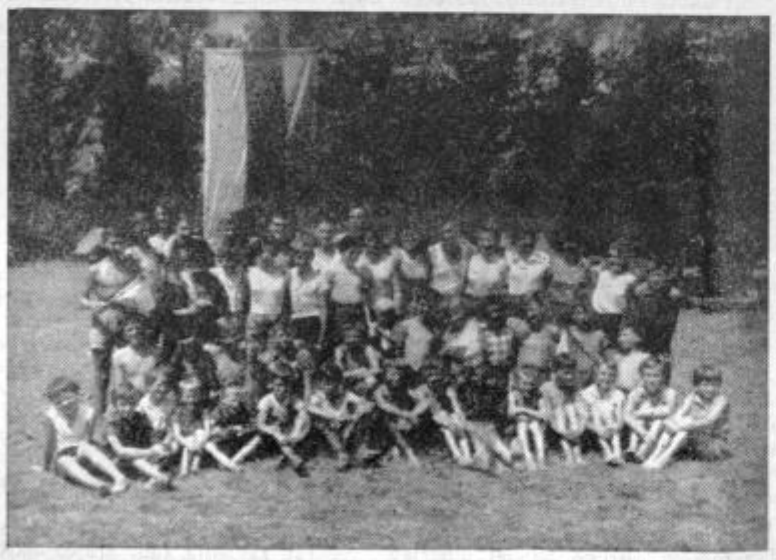

Preboldski taborniki in vodstvo.

Tabor je bil lepo, vzorno urejen. V kratkih, zmerai zares prekratkih štirinajstih dnevih se ni zgodilo prav nič takega, kar bi jemalo ugled taborникom iz Prebolda. Nasprotno. Disciplina je bila vzorna. Kulturno, fizkulturno, skratka družabno življenje je bilo neprisiljeno, sproščeno. Tako so izjavljali vsi, ki so prihajali v tabor. In obiskov ni bilo malo. Med njimi so bili najvidnejši občinski funkcionarji. Eden izmed njih je zapisal v knjigo obiskov z velikimi črkami: LEPO JE V NASI DOMOVINI BITI MLAD!

Da, kar prehitro je minilo štirinajst dni. Mravlje, Mušnice, Gusarji, Orli, taka so bila imena nekaterih vodov, so se zbrali k zadnjemu tabornemu ognju in ob lepem številu obiskov izvedli prisrčen program. Društvo prijateljev mladine je ob tej priliki obdarilo dva najboljša voda. (Povedati je treba, da sta TTP in KZ Prebold nudili pomoč in splošno razumevanje.) Za slovo je zadonelo med visoke jagnede, tja proti žuboreči Savinji: Ho ruk, ho rok- bum haaa! In iz petdesetih mladih grl je zaorila veličastna mladinska pesem: LEPO JE V NASI DOMOVINI BITI MLAD.

Telesna vzgoja in šport

Enajst naslovov državnih prvakov

MIRO KOLNIK MED OLIMPIJCI — ŽENSKA ŠTAFETA 4 × 200 METROV POSTAVILA NOV DRŽAVNI REKORD — OLGA ŠIKOVEC, NAJUSPEŠNEJŠA TEKMOVALKA

Zgoraj od leve: Lešek, Važič, Kolnik; v sredini: Lorger; spodaj: Čede, Šilan, Šikovec in Slamnik

LETOŠNJI DRŽAVNI PRVAKI V ATLETIKI IZ VRST AD KLADIVAR

Moški:

100 m: *Stanko Lorger 10.6.*
110 m zapr.: *St. Lorger 14.5.*
1500 m: *Simo Važič 3:47.5.*
4 × 100 m: *Kladivar 42,8,* (Samec, Lešek, Srnovršnik, Lorger).
Palica: *Roman Lešek 430 cm.*
Deseteroboj: *Miro Kolnik, 6840 točk.*

Ženske:

100 m: *Olga Šikovec 11.9.*
200 m: *Olga Šikovec: 24.9.*
400 m: *Ančka Slamnik-Gradišnik 58.3.*
4 × 100 m: *Kladivar 49.4.*
4 × 200 m: *Kladivar 1:43.8,* (Čede, Slamnik, Silan, Šikovec-Luncer — nov državni rekord).

Bilanca trodnevnih borb za 36 naslovov državnih prvakov v atletiki za moške in ženske je bila za kolektiv celjskega Kladivarja nadvse pozitivna. Ko ugotavljamo, da so skoraj tretjino prvih mest osvojili člani in članice Kladivarja, potem moramo uvodnemu stavku samo še pritrditi. Medtem, ko so ženske od trinajstih razpoložljivih osvojile pet naslovov državnih prvakinj, so jih moški od triindvajsetih pobrali šest. Pa ne samo to! Miro Kolnik je v deseteroboju dosegel olimpijsko normo in si tako v zadnjem hipu zagotovil potovanje in udeležbo na letošnji rimski Olimpiadi. Vsem tem uspehom so tekačice Čede, Slamnik, Silan in Šikovec dodale nov državni rekord v štafeti 4 krat 200 metrov v času 1:43.8. Mimo tega je Olga Šikovec izenačila svoj državni rekord v teku na 100 metrov v času 11.9 sekunde. Sicer pa je najhitrejša Jugoslovanka pobrala lovoriko še v teku na 200 metrov z eno desetinko sekunde slabšim časom, kot se glasi njen državni rekord. Zmagala pa je v času 24.9 sekunde. In končno, razen v štafeti 4 krat 200 metrov je sodelovala še v zmagoviti štafeti 4 krat 100 metrov. Tako je bila udeležena kar pri štirih naslovih državnih prvakinj, kar je tudi rekord letošnjega šestnajstega povojnega atletskega prvenstva Jugoslavije!

Kot vse kaže, je državno prvenstvo znova povrnilo zaupanje v Stanka Lorgerja, saj je brez težav obračunal z vsemi svojimi zasledovalci tako v teku na sto, kot tudi v teku čez visoke ovire. Mimo tega pa je prinesel še levji delež k zmagi v štafeti 4 krat 100 metrov.

Kot po navadi je bil uspešen tudi Važič, ki je zmagal v teku na 1500 metrov z letošnjim najboljšim rezultatom v državi. Žal, je bil tudi ta rezultat nezadosten za olimpijsko normo. Prav tako je bila tudi Ančka Slamnikova »prekratka«, da bi izpolnila normo za letošnje olimpijske igre. Medtem, ko je bila v teku na 800 metrov druga, pa je v teku na 400 metrov zmagala z odličnim časom 58.3 sekunde. Vsa pričakovanja je izpolnil tudi Roman Lešek, ki je zmagal pri skoku ob palici. Tokrat mu je za prvo mesto zadostoval že skok 430 cm.

Miro Kolnik je že po prvih disciplinah deseteroboja dokazal, da se je z vso resnostjo lotil olimpijske norme. To mu je nazadnje tudi uspelo. Zbral je 6840 točk in postavil drugi najboljši rezultat v tej disciplini pri nas. Tako bo skupaj s klubskim tovarišem Jožetom Brodnikom nastopil v Rimu v najtežji atletski disciplini. Na tekmovanju v Zagrebu pa je dosegel naslednje rezultate: 100 m — 10.8, daljina — 6.82, krogla — 13.90, višina — 168, 400 m — 51.5, 110 zapreke — 15.6, disk — 38.15, palica — 425, kopje — 54.68 in 1500 m — 5:05.0.

Od ostalih udeleženk državnega prvenstva se je Šilanova v teku na 200 metrov uvrstila na četrto mesto, Gašparutova na tretje v teku na 400 metrov, Tovornikova na šesto v teku na 800 metrov. Medtem, ko je bila Padarjeva tretja, se je Cokanova uvrstila na četrto mesto v peteroboju.

Pri moških je bil Brodnik četrti v teku na 110 metrov čez ovire (15.5), šesti pri skoku ob palici (380) in drugi v metu kopja (65.02). Lep uspeh je dosegel tudi Srnovršnik z drugim mestom v teku na 200 metrov (22. 6.) Dve drugi mesti sta osvojila tudi Naraks in Jože Kopitar. Prvi v teku na 800 metrov (1:54:.7), drugi pa v deseteroboju s 4.930 točkami.

-mb

Odlični rezultati Orla, Vrhovška . . .

Pretekli teden je bilo v Ljubljani letošnje mladinsko republiško prvenstvo v plavanju, ki so se ga udeležili tudi plavalci Neptuna. Med enajstimi sodelujočimi ekipami so se celjski mladinci uvrstili na peto mesto, zaradi nespretnosti posameznikov, ki so bili diskvalificirani in zaradi nepravilno sestavljene ženske štafete pa so izpustili iz rok sigurno tretje mesto. Za tretjeplasiranim Rudarjem so zaostali le za 900 točk.

Rezultati celjskih mladincev so za naše razmere več kot odlični in dajo slutiti, da raste na celjskem bazenu vzoren in kvaliteten plavalni kolektiv. Izidi mladincev Neptuna so bili naslednji: 1500 m prosto: Orel 20:47,4 (2. mesto); 400 m prosto: Orel 5:04,4 (2. mesto); Vošinek 5:37,2 (7. mesto), Janez Goršič 5:42,0 (9. mesto); 100 m prosto: Orel 1:06,4 (2. mesto); Vošinek 1:07,5 (6. mesto), Vrhovšek 1:08,2 (9. mesto); 100 m hrbtno: Vrhovšek 1:13,4 (2. mesto), Toplak 1:19,0 (4. mesto); 200 m prsno: Šušteršič 3:12,6 (9. mesto), Vrhovšek 3:14,0 200 m metuljček: Janez Goršič 3:22,3 (9. mesto); štafeta 4×100m mešano 5:15,2 (3. mesto); 4×200 m prosto 10:17,4 (3. mesto). Med mladinkami sta se na vidnejši mesti plasirali le Sekereševa na 100 m hrbtno s časom 1:29,3 (2. mesto) in Narobetova na 200 m prsno s časom 3:34,8 (8. mesto). Večina najboljših rezultatov so novi klubski rekordi. Te dni izbrana vrsta celjskih mladincev gostuje v Vrnjački banji, kjer tekmujejo na državnem prvenstvu v plavanju.

Dani Vrhovšek

PEŠEC NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

V sredo se je v Prištini začelo letošnje državno prvenstvo za mladince v šahu. Na turnirju sodeluje tudi zmagovalec letošnjega republiškega prvenstva, Celjan Franc Pešec, ki bo skupaj z drugoplasiranim Ankerstom ter mojstrom Brunom Parmo zastopal slovenske mladince. Pred tem se je udeležil še štiridnevnih priprav v Ljubljani .

TURNIR V ŽALCU

V nedeljo je Partizan v Žalcu pripravil rokometni turnir, na katerem so zasluženo zmagali mladi igralci Partizana Celje-mesto, ki so premagali Žalec 15:9, Griže 14:3 in Petrovče 14:8. V lokalnem troboju so bili najboljši igralci iz Žalca, ki so dosegli neodločen rezultat v dvoboju s Petrovčami 9:9 ter premagali Griže 14:10. V borbi za tretje mesto so Griže premagale Petrovče 12:10.

Dve zasluženi zmagi

V soboto in nedeljo so nogometaši Kladivarja povabili v goste ekipo TSV Wolnzach iz Zahodne Nemčije, ki je član tamkajšnje prve amaterske lige. Na sporedu sta bili dve prijateljski tekmi. Ker Glazija še ni urejena, so prvo srečanje imeli v Velenju, drugo pa v nedeljo, na igrišču pri Skalni kleti. V obeh tekmah so Celjani zasluženo zmagali nad nasprotnikom, ki po naših merilih spada v podzvezno ligo.

V Velenju je enajstorica Kladivarja zaigrala nadvse lepo in koristno. Zlasti je ugajal napad, ki je dosgel kar sedem golov. Pri tem se je najbolj izkazal Hribernik, ki je kar štirikrat potresel nasprotnikovo mrežo. Ostale gole sta dala: Hočevar dva ter Šarlah enega. Tekmo je prav dobro vodil Mirko Presinger iz Celja. Končni rezultat pa je bil 7:0 (2:0).

Povratna tekma ni zadovoljila. Po odličnem začetku, ko je Hribernik že v trinajsti minuti dosegel svoj drugi gol, so domačini popustili. Tako se je polčas končal z rezultatom 3:2 v korist Kladivarja. Končni izid dvoboja pa je postavil Šega v drugem delu igre s 4:2.

Kladivar je imel najboljše moči v Hriberniku in Marinčku. Mladinca Šarlah in Škedelj pa sta svoj krst v prvem moštvu prav dobro prestala.

Drugi v državi

V zadnji številki našega lista smo priobčili, da je okrajni strelski odbor v Celju zasedel častno drugo mesto v tekmovanju, ki ga je v zveznem merilu razpisala Strelska zveza Jugoslavije.

Razen okrajnega strelskega odbora pa je na tem tekmovanju sodelovalo še šest občinskih strelskih odborov ter 37 strelskih družin iz celjskega okraja. Vendar rezultati tega dela tekmovanja še niso znani. Ne glede na to pa okrajni strelski odbor v Celju meni, da bodo tudi nekateri občinski strelski odbori in prav tako nekatere družine iz celjskega okraja zavzela v zveznem merilu vidno mesto.

Čeprav je že drugo mesto za okrajni strelski odbor nadvse lepo in častno, pa bi bilo lahko tudi prvo, če bi se za zvezno tekmovanje prijavila še preostala dva občinska strelska odbora. Ker tega nista storila, je bil okrajni strelski odbor prikrajšan za štiri točke, ki so mu manjkale za plasman na čelu najboljših.

Vendar, tudi drugo mesto je vidno, lepo in častno ter kaže na izredno agilnost okrajne strelske organizacije v Celju pa tudi na pomoč in razumevanje ki ga strelci prejemajo od vseh političnih in drugih forumov. Zato je uvrstitev okrajnega strelskega odbora v Celju na drugo mesto v državi tudi priznanje vsem tem. Hkrati pa je to zasluženo priznanje številnim strelskim delavcem.

STRELCI IZ POLJSKE V CELJU

V nedeljo, 14. t. m. bodo strelci celjskega okraja sprejeli v goste ekipo strelcev iz Poljske. V prijateljskem dvoboju s precizno puško proste izbire (olimpijski match) bosta na vsaki strani nastopili po dve ekipi. Tekmovanje se bo začelo ob treh popoldne na strelišču v Storah.

Obisk v celjskem okraju bodo gostje izkoristili še za ogled Velenja ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov Celja.

RUDAR : ALPINE 6:3

Pretekli teden so nogometaši velenjskega Rudarja gostovali na Dunaju, kjer so se spoprijeli z domačo ekipo Alpine. Proti pričakovanju so zmagali s 6:3.

Svoje cenjene goste obveščamo, da naš gostinski obrat zopet obratuje in se priporočamo.

Potrudili se bomo z dobro postrežbo kar najbolj zadovoljiti naše goste.

GOSTILNA ČULK
Celje — Lava

POSLOVODJO SPREJME

TRGOVSKO PODJETJE

S TAKOJŠNJIM NASTOPOM

Ponudbe na upravo lista

CELJSKI tednik

Uredništvo: Celje, Titov trg 3 — poštni predal 16 — telefon 25-23 in 24-25 — uprava: Celje, Trg V. kongresa 3 — poštni predal 152 — telefon 25-75 in 2' 89 — Tekoči račun pri Komunalni banki Celje 603-70-1-656 — izhaja ob petkih — letna naročnina 500, polletna 250, četrtletna 125 din — posamezna številka 15 din — rokopisov ne vračamo.

Poštnina plačana vgotovini.

TOVARNA TEHTNIC CELJE

sprejme

kvalificirane strojne in orodne ključavničarje
kvalificirane kovinostrugarje, skoblarje in rezkalce
10 vajencev — strojnih ključavničarjev
3 vajence — kovinopleskarje — avtoličarje

K prošnji za sprejem v uk je potrebno predložiti zadnje šolsko spričevalo in zdravniško spričevalo. — Prošnje sprejema uprava podjetja do 25. avgusta 1960.

Komisija za imenovanje direktorjev gospodarskih organizacij in upravnikov kmetijskih zadrug pri ObLO Šmarje pri Jelšah

razpisuje mesto

direktorja
v podjetju »Oblačila« Rogaška Slatina

Pogoji: visokokvalificiran krojač z desetletno prakso in opravljeno mojstrsko šolo oblačilne stroke ali večletno samostojno vodenje gospodarske organizacije. — Rok za razpis traja do popolnitve razpisanega mesta.

DRUGI RAZPIS

Na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52/57) razpisuje komisija za imenovanje in odstavitev direktorjev in upravnikov pri Občinskem ljudskem odboru Žalec, mesto

direktorja

gostinskega podjetja »Hmeljar« Žalec

Pogoj: visokokvalificirani gostinski delavec s 3-letno prakso na vodilnem mestu, ali kvalificiran gostinski delavec s 5-letno prakso. — Prošnje, kolkovane po tar. št. 1 in 7 ZOUT (250 din) z življenjepisom, dokazili šolske in strokovne izobrazbe ter prakse je treba poslati ObLO Žalec najkasneje do 31. 8. 1960.

OBJAVE IN OGLASI

KINO

KINO UNION
Od 11. do 14. 8. »NEKATERI SO ZA VROČE«, ameriški barvni film
Od 15. do 18. 8 »PLES NA VODI«, ameriški barvni film

KINO METROPOL
Od 13. do 16. 8. »ČAROBNI VODNJAK«, ruski film
Od 17. do 20. 8. »PREKRSEK NA BEGU«, franc.-ital.-jugosl. film Csc

DPD »SVOBODA« CELJE MLADINSKI KINO
Dne 13. in 14. 8. »ALEKSA DUNDIČ«, jugoslovanski film
Predstave so: vsako soboto ob 18. uri in vsako nedeljo ob 10., 16. in 18. uri.

KINO »SVOBODA« SEMPETER
Od 13. do 14. 8. »VOJNA IN MIR«, italijanski barvni VV
Od 17. do 18. 8. »VRNIL SE BOM«, jugoslovanski film

SLUŽBE

VAJENCA za krojaško obrt sprejmem. Vprašati: Kučan Dezider, krojač, Zidanškova 21, Celje.

IŠČEM samostojno gospodinjsko pomočnico k 4 članski družini. Plača 6000 din. Nastop službe v septembru. Naslov v upravi lista.

GOSPODINJSKO pomočnico — starejšo, sprejmem k 4 članski družini z malimi otroki. Naslov v upravi lista.

STANOVANJA

TRIČLANSKA družina išče stanovanje v Celju. Nudi 100.000 din nagrade. Naslov v upravi lista.

ZAMENJAM

NOVO trosobno stanovanje v mestu Zagrebu za enako v Celju, ali neposredni bližini. Ponudbe poslati na naslov: Keramična industrija Liboje p. Petrovče.

RAZNO

V NEDELJO dne 7. 8. je bila izgubljena otroška drap jopica, od Skalne kleti do restavracija »Pošta«. Najditelja prosim naj jo odda pri Cesar, Trnovlje 66.

Obžalujem svoj žaljivi nastop napram Maričniku Josipu iz Celja in se zahvaljujem za odstop od tožbe. Pirnat Majda.

PRODAM

DOBRO ohranjen krojaški šivalni stroj »Singer«, trgovsko mizo (pult), omaro s predali (polico) ter razno drugo pohištvo, primerno za obrt ali trgovino prodam. Naslov v upravi lista.

KUHINJSKO in razno pohištvo ugodno prodam. Ogled od 15. ure dalje. Naslov v upravi lista.

MALI ROČNI sadni mlin prodam. Miklošičeva 10.

UGODNO prodam osebni avto. Bobnič, Polule 9, Celje.

PSA, nemškega ovčarja, dobrega čuvaja prodam. Naslov v upravi lista.

POSESTVO (15 ar) in novo hišo na Zg. Hudinji štev. 24 prodam.

SADNO STISKALNICO prodam. Golež Anton, Brezova, Šmartno v Rožni dolini.

DOBRA JABOLKA, za kuho in za jesti prodam na domu, do 25 kg à din 20. Naslov v upravi lista.

MOPED, skoraj nov prodam. Zidanškova 16, pritličje levo.

STEDILNIK, rabljen, prodam ugodno. Knez, Cinkarniška 5.

KLAVIR, znamke »Hoffman«, prodam. Zerdoner, Maistrova 2, Celje.

»OPEL-OLIMPIA« M 48 brezhiben, prodam proti gotovini. Naslov v upravi lista.

DVE sivo-rjavi kravi prodam. Knehtl, Polule 77, Celje.

MOTOR — PUCH 250565, dobro ohranjen prodam. Ing. Strbanc, Celje, Otok, vrstna hiša B pri stolpnici.

STIRISOBNO komfortno stanovanje, center Celja, vseljivo takoj, stanovanjska izmera 155 m² prodam. Bricelj M. Ljubljana, Volfova 8, tel. štev. 23-009.

TROSOBNO sončno stanovanje z balkonom (možen poseben vhod), vseljivo po dogovoru in pravico zazidljive parcele prodam. Naslov v upravi lista.

KUPIM

GARAŽNA VRATA kupim. Ponudbe z navedbo velikosti in cene pošljite v upravo lista pod »Vrata«.

RAZPISI

Občinski ljudski odbor Celje razpisuje v letu 1960 naslednje štipendije: 2 mesti na srednji vzgojiteljski šoli, 2 mesti na višji pedagoški šoli za telesno vzgojo, 2 mesti na višji pedagoški šoli za glasbo in petje, 1 mesto za višji pedagoški šoli za likovni pouk, 2 mesti na šoli za gospodinjske učiteljice, 4 mesta za učitelje za tehnični pouk, 3 mesta na VPS ali prirodoslovno matematični ali fakulteti za fiziko in matematiko, 2 mesta na VPS ali filozofski fakulteti za slovenščino, 1 mesto na VPS ali filozofski oz. prirodoslovno matematični fakulteti, 1 mesto zdravnika na specializaciji za sanitarnega inšpektorja, 1 mesto na srednji medicinski šoli za sanitarnega tehnika, 3 mesta na tehnični fakulteti za komunalne inženirje, 2 mesta na tehnični fakulteti za gradnje, 2 mesti na ekonomski fakulteti, 1 mesto na srednji ekonomski šoli, 2 mesti na tehnični fakulteti — strojni oddelek, 2 mesti na tehnični fakulteti — kemični oddelek.

Kandidati naj vlagajo prošnje na Komisijo za štipendijo pri Občinskem ljudskem odboru Celje do 20. 8. 1960.

Iz prošenj naj bo razvidno tudi socialno stanje prošnika.

Priložijo naj tudi prepis zadnjega spričevala oziroma potrdilo fakultete oz. višje šole, o doseda opravljenih izpitih.

ZANIMIVOSTI

CELJSKI „YETI“ spet doma

Obisk je bil polprivaten. Navsezadnje sva oba od »iste hiše«. Do desetega nadstropja po stopnicah, ker je zvonec pokvarjen, je v stilu z gostiteljem Himalajcem Cirilom Debeljakom...

Sedel je ravno pri prebiranju barvnih diapozitivov, najvernejših dokumentov njegove dolge in zmagovite poti. Stanovanje nosi nekatera obeležja daljne Azije. Indijska tobačna pipa, grozljiv bojni nož, čudovito pregrinjalo na kavču, korale iz Rdečega morja in vrsta drugih malenkosti — vsaka ima za Cica pomen.

Pozdravljen po štirih in pol mesecih doma!

Cic se je znebil brade, ki ga je krasila na strehi sveta. To je bila ena izmed boljših plati njegove avanture, britje za našega Cica ni bilo nikoli užitek. Zato je na dobrodošlici kolegov v stavnici pri »Celjskem tisku« dobil nadimek — Yeti.

— Imaš zaenkrat dovolj hribov? —

Zmotil sem se. V nedeljo sta Cic in Dušan že plezarila po Kamniških, ki se našemu Himalajcu zdijo pritlikave.

Potem smo sedli okoli mize, zatemnili sobo in potovali s Cicem po Indiji in na vrhove Trisulov. Cic ni samo neuničljiv in neobčutljiv alpinist, je tudi izreden fotograf. Sin Miran je bil najbolj glasen. Če je šlo za vzpon v gosjem redu, ali pa za navezo, očka je prvi in konec besedi. Nihče bi ga ne prepričal, da njegov očka ni na čelu...

Indijski kontrasti... Bogastvo, palače, dvorci in parki... Revne vasi, slamnate koče, svete krave... Cvetoči filadendrum pred snežnimi kulisami, Cicov krilati plen, tarov dojenček, ledeniki in višine, višine, višine...

Cicova boljša polovica je proti svoji volji na tisoče kilometrov daleč z njim zganjala solidarnost. Dvigalo v »nebotičniku« je bilo pokvarjeno cele tri mesece...

Vse to se je prepletalo še neurejeno, razmetano... Mi radovedni o njegovih doživetjih, on o dogodkih v Celju.

Svoj namen bi bil kmalu pozabil:

— Boš za naš list, ki je tudi tvoj, posredoval svoje vtise? —

— Bom! —

Kaj naj še potlej počne časnikar pri človeku veščem peresa, zlasti še, če je ta časnikar z vzponom na Mozirsko dosegel svoj rekord?

Z obljubo v »žepu« sem se poslovil in odbingljal po »vrvi« z desetega nadstropja v pritličje.

ček-.

Upor...

Pravijo, da smo rojeni puntarji...

Govore, da imamo vročo kri, da smo nevarni...

Prav imajo. S kamenjem smo šli nad tanke, z golimi prsmi smo zapirali puškarnico bunkerjev. Peščice lačnih, golih in bosih proti divizijam do zob oboroženih klavcev. Otroci nasproti izšolani soldateski, starci proti prenažrtim elitnikom, šibka dekleta proti hrustom. Kremenjače proti mitraljezom, ročne bombe namesto težkih topov, leseni čolni v jurišu na jeklene oklopnjače. Eden proti stoterim, v večkratne obroče obkoljeni, izven zakona postavljeni, pregnani, trohneči po temnicah, pred zid postavljeni... Juriši v vročično omotico zavitih tifusarjev. Štiri dolga leta na pohodu brez počitka, brez strehe v snegu in nalivih...

Pravijo, da je bila norost, ta naš upor...

O pač!

Je skok skozi okno hiše v plamenih norost?

Je sin ob ubiti materi nared za bratovski objem z morilcem?

Kdaj je preganjani volk mahal z repom kot ponižen kužek?

Čebela useka in umre pred satovjem mladic.

Zato je pesnik, oropan jezika, pisal stihe z brzostrelko. Zato je kmet, oropan zemlje, zaoral z ročno bombo. Zato je fant v cvetu mladosti odšel vasovat z mitraljezom pod strelske line bunkerjev, zato je mati s puško v desnici dojila dete v zasedi.

Takrat, kadar postane življenje hujše od smrti, je smrt življenje.

To je upor...

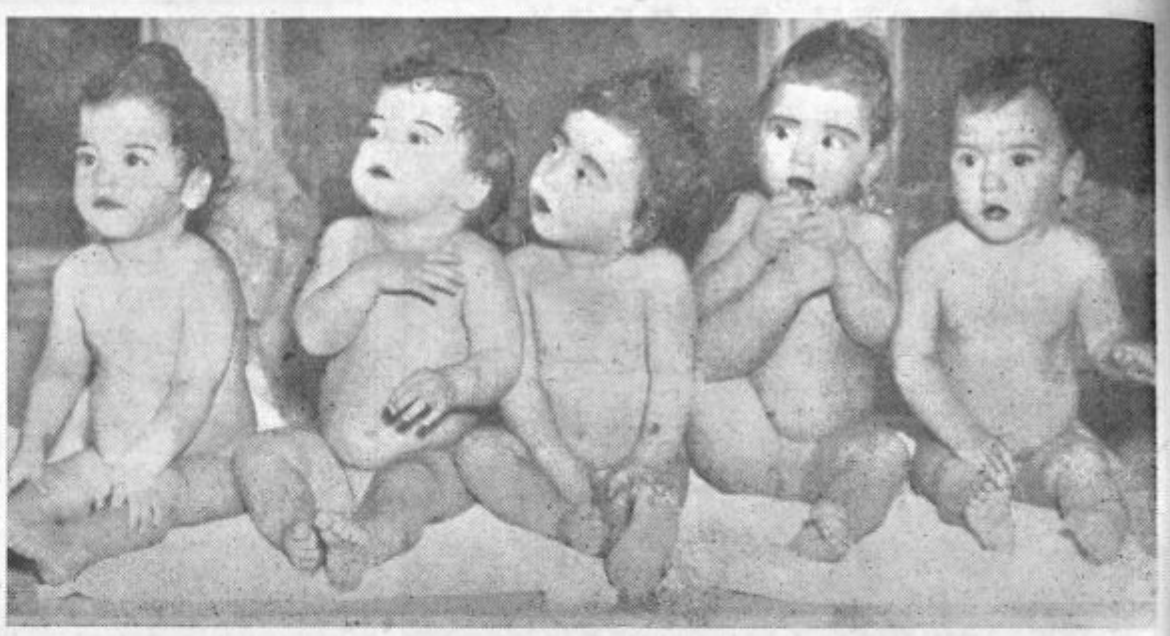

Petorčki, to je bolj redka stvar kakor katero koli čudo na svetu. Toda pet deklic, ki so se leta 1935 rodile družini Dionne v Ameriki, z izjemo **kot jajce jajcu** potrjuje pravilo. Kdo ve, kako ta dekletca (sedaj jim je 25 let) danes izgledajo. So si tudi podobne kot jajček jajčku?

USODA IZUMITELJEV je včasih bridka

Usoda današnjih »nemaničev« je dosti bolj prijazna od tiste, ki so jo včasih preživljali izumitelji mnogih, za človeštvo in napredek izredno važnih izumov.

Ozrimo se na nekaj teh usod:

Denis Papen, francoski fizik, se je zavedal moči in bodočnosti vodne pare. Izdelal je malo ladjo na parni pogon in zaplul po reki Fuldu. Toda njegov parnik je vzbudil vse prej kot občudovanje. Čolnarji in ladjarji na reki so se čutili ogrožene, vdrli so na parnik, razbili s sekirami ladjo in stroj, izumitelj pa je zbežal v London in tam od bede umrl...

William Lee izumitelj stroja za pletenje nogavic (kaj bi danes ženske počele brez njegovega izuma) tudi ni imel sreče. Neštetokrat je svoj patent predložil industrialcem, toda vselej zaman. Preganjan od bede je v Parizu končal med berači svoje trdo življenje.

Bernard Palisi je iznašel loščilo za posodo. V 78 letih svoje starosti je kot jetnik po treh mesecih mučenja umrl v zloglasni jetnišnici Bastiliji.

John Fridric Bettger iznajditelj porcelana je prav tako fizično izčrpan po dolgih letih v ječah umrl v 35 letu starosti.

Zaščito izumov poznamo šele zadnje stoletje. Začeli so v Ameriki, Angliji, Franciji in nato domala v vseh državah in od takrat do danes je v svetu prijavljenih, a velik del tudi odkupljenih, okoli 8 milijonov raznih patentov. Odobrenih in odkupljenih je bilo nad 2 in pol milijona.

In pri nas?

V Jugoslaviji je od leta 1921 do lani število osvojenih patentov preseglo 21.000 primerov. Zanimivo je, da prvo leto (1921) kar 2111. To je gotovo posledica vojne. Zelo ogromno pa je število po vojni prijavljenih iznajdb, racionalizacij in patentov.

S. S.

Kruha za trideset milijard ljudi

Nedavno smo objavili, da se vsako minuto rodi na svetu 80 novih prebivalcev. Umrljivost je kljub vojnam, nesrečam in še vedno zelo slabim življenjskim pogojem v nekaterih predelih sveta, vedno manjša. Prebivalstvo sveta naglo narašča.

Pa se je našel nekdo, ki je sprožil polemiko, če bo zemlja lahko prehranila svoje otroke. Trdil je, da bi bilo treba omejiti rojstva.

No, plašljivec je našel znanstvenike, ki so mu odgovorili in z njim vred vsemu svetu. Če samo obstoječe rodovitne površine obdelamo kakor se spodobi, je naš planet sposoben prehraniti 8 milijard ljudi. Če bi kultivirali tundre in prerije, če bi izsušili močvirja, namakali suha področja, izsekali pragozdove ob velikih veletokih, se možnost za prehrano poveča gotovo za nadaljnjih 10 milijard. Medtem pa kemija mrzlično hitro napreduje. Napovedujejo, da bi iz morske vode, iz morskih rastlin, rudnin in doslej neuživnih rastlin lahko pridelali ogromno kalorično močne in okusne hrane. Tako računajo, da bi s pomočjo oceanov in kemije mogli prehraniti človeštvo, ki bi štelo okoli 30 milijard ljudi.

Človeštvo se je v zadnjih stoletjih domala podvojilo. Danes nas je precej nad dve in pol milijardi. Življenjska doba se je podaljšala, umrljivost otrok močno znižala, boleznim pa je človek vsak dan bolj kos. Poglejmo samo naše Celje, ki se je po vojni domala podvojilo po številu prebivalcev. Ni treba vojn, da bo kruha za žive. Nasprotno, če ne bo vojn, bo kruha za vse. Veliko pa nam manjka še do 30 milijard.

Vsako minuto se na svetu rodi osemdeset malih kričačev...

TRGOVSKEGA POSLOVODJO
za poslovalnico Šempeter Sav. dol.

sprejme

Trgovsko podjetje »SLOGA« Prebold

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Mali Petit

SE IME PRILEGA...

Pascale ne more imeti boljšega imena. Petit pomeni majhno. Igralka nasprotno od B. B. ne stremi za veliko reklamo, pa ima s svojo igro vseeno lep uspeh. Sedaj se je odločila za novo poroko, kupila si je kmetijo in z možem misli družno kmetovati — in filmati..

Kulinarična kozerija

IN ANATOMIJA ABONENTA

Da bi nekatere gostinske lokale seznanili z nekaterimi najnovejšimi kulinaričnimi izsledki, smo našli nekaj preizkušenih receptov, ki jim bodo nemara s pridom koristili. Omenjeni recepti sicer še niso publicirani, izidejo pa prvikrat s to številko. Poleg tega si avtor pridržuje vso pravico do kakršnegakoli ponatisa, razen v primeru, če bi bilo to zares nujno potrebno. K receptom dodaja še kratki splošni del in ta ima naslov

O ABONENTU

Kdo je abonent? Abonent je človek, ki se hrani v menzi. Ima pogosto suh obraz in vitko postavo, hlače mu lezejo navzdol, suknjič pa, če ga nosi, se zdi, kakor da visi na obešalniku.

Abonent je redkokdaj sit. Ko pospravi to, kar mu prinesejo na mizo, začuti potrebo, da bi jedel. Zdi se mu, da je lačen in njegove oči gledajo naokrog, če mu bodo morda še kaj prinesli.

Kadar sedi abonent v kinu in vidi, kako se na platnu gostijo, ga obide misel, da bi prisedel.

Če je na ulici, hodi abonent počasi, kakor senca, ker si prizadeva, da bi izgubil čim manj kalorij; doma pa največkrat leže vznak, pripre oči in prisluškuje vetrovom, ki pihajo po organizmu.

Približno tak je abonent.

RECEPTI

Kostna ali goveja juha. Vzamemo iz hladilnika, kjer hladilnika nimamo, pa kar iz shrambe, določeno količino kosti ali mesa. Recimo, da meso zaudarja. Če zaudarja, ga kuhamo in kuhamo in kuhamo, tako dolgo, dokler ne razpade na drobne kose (s čimer smo si olajšali delo, ker nam ga pri serviranju ni treba rezati). Nato juho močno začinimo; še pred tem v lokalu poskrbimo za prepih. Ker je abonentu vroče od sonca in pričakovanja obeda, je zelo verjetno, da ga bomo prehladili, kar pomeni, da bomo njegov nos onemogočili, da bi vonjal.

Slikovna uganka k sestavku: Uganite kateri je abonent?

Krompirjeva ali fižolova solata. Od včeraj nam je na primer ostalo nekaj fižola ali krompirja. Ne bodimo tako nekonomični, da bi ga metali v pomije, pač pa ga lepo shranimo. Prihodnji dan, ko bomo kuhali drugi fižol ali krompir, ga zmešajmo z njim, ali pa ga popoprajmo in mu dodajmo čim več čebule — razveselili bomo abonenta, podjetju pa prihranili nekaj denarja.

Ostale solate. Zelena solata rada ovene. Naj nas to ne moti. Poskrbimo samo, da odstranimo zemljo — vse drugo bo abonent že pojedel. Kar se solat tiče, ne razmetujmo z oljem — dovolj je, če v bližino postavimo odprto steklenico, solati pa dodamo čim več vode.

Stročji fižol v omaki. Naredimo ga tako, da ga skuhamo, nato pa pogledamo v lonce, če je v njih morda od prejšnjega večera še kaj ostalo. Priporočljiv je zlasti gulaž. Ko smo našli kakšne ostanke, jih zmešamo in prilijemo fižolu, močno papriciramo in dobili smo okusno omako.

Rižota. Nareži na kilogram riža eno deko mesa in prilij pet kavinih žlička omake. Če ima meso vonj, povečaj količino riža in mu dodaj čim več paradižnika.

Svinjska pečenka. Ko je pečena, jo narežemo na kose, tako da vsakega posebej dvignemo proti luči in pogledamo, če se dovolj dobro vidi škozenj. Če se vidi, pomeni, da bo pečenka dobro teknila in da smo racionalni.

Se zadnji recept: Imejmo vedno pred očmi prizadevanje, da ohranjamo abonenta pri življenju.

dhr

Ostanki vseh vrst do 40% znižani, lepa izbira